

BELLPUIG

ARTÀ

PRENSA
FORN

23 MARÇ 1991 N° 432

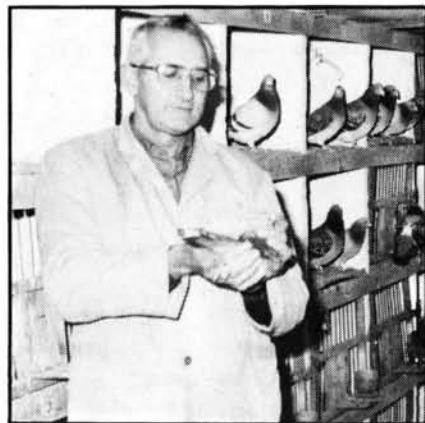
ANY XXXII

REVISTA QUINZENAL (150 pts.)

Campanya de Normalització Lingüística

Les institucions públiques i l'Obra Cultural Balear firmaren un conveni per desenvolupar la Llei de Normalització Lingüística. L'informe d'aquest número n'explica les característiques i la seva incidència dins Artà

Gabriel Ferrer Serra

Els seus coloms volen per tot el món perquè de per tot n'hi demanen. El prestigi que ha aconseguit com a criador ha traspassat les fronteres.

DIUMENGE

26

MAIG

Sant Gregori VII

Eleccions Municipals

Sembla que seran el dia 26 de maig, diumenge. A Artà comença a haver-hi moviment; però no tots tenen, pel que sembla, la mateixa pressa.

Setmana Santa

Demà, dia del Ram, comença la Setmana Santa. A l'interior trobareu informació sobre les celebracions que s'han de fer. De cada any, més volada.

Salvar la llengua és salvar Mallorca

Diu la senyora Moll que aquesta pot ser la darrera oportunitat de recuperar Mallorca, i possiblement digui ver. Lluny de l'amor romàntic per la llengua "més dolça que la mel" s'imposa avui una acció decidida per recuperar l'ús de la llengua. Els mallorquins rebutjam interiorment la submissió històrica però no encertam a aplicar-hi solucions, qui sap si perquè ens hi hem avesats al servilisme lingüístic. Recorrem al tòpic dels forasters com a culpables d'una situació colonialista que no ens agrada, i els acusam de la nostra desventura i, mirau per on, xifram en el "barco de rejilla" tota la nostra capacitat de recompondre la història que no ens agrada viure.

¿No seria més sensat, i per tant més profitós, mirar quina part de responsabilitat és exclusivament nostra? ¿No seria més útil examinar què podem fer i, naturalment, fer-ho? La Campanya de Normalització Lingüística, aquesta campanya de recuperació de l'orgull de ser mallorquins, és un programa que

persegueix aquests objectius. No salvarem Mallorca si no començam per salvar la llengua de Mallorca. I el remei no és massa complicat.

Primer de tot, creure que la nostra llengua, una de les varietats del català que parlem més de vuit milions de persones, és plenament útil i capaç de sostenir qualsevol classe de comunicació en un món modern i que avança molt de cada dia. Qui no ho cregui, o bé no ho vol creure o bé és un ignorant.

En segon lloc, parlar sempre en mallorquí, sobretot amb els castellanoparlants residents a Mallorca. Ens queixam que ens facin parlar castellà, però possiblement som nosaltres els que hem impedit que coneguim i respectin el mallorquí. Respectem-lo i parlem sempre en mallorquí i veurem que som entesos. Neguem-nos a ser sempre nosaltres els que haguem de canviar de llengua. Espolsem-nos el complex d'inferioritat que duim damunt i parlem mallorquí. I si hem de ser amables amb qui amb sinceritat diu que no l'entén,

siguem també intransigents amb qui vol exercir un domini sobre nosaltres obligant-nos a mudar de llengua amb excuses que tots sabem i que consideram inacceptables. Ens diuen "benaventurats vosaltres, que sou bilingües!" Si tant beneficis és això de ser bilingües, per què no ho són també ells? No serà més ver que així es defensen per no haver-ho de ser mai ells?

Tots els mallorquins estimam molt Mallorca, la seva gent, el seu caràcter, el paisatge... però i la llengua? I només hi ha una manera d'estimar-la: parlant-la sempre i en tota ocasió. Aquest és el termòmetre real de l'amor per Mallorca. La resta són excuses de mal pagador.

Bellpuig s'adhereix a la Campanya de Normalització Lingüística, amb l'orgull de dur a l'esquena llargs anys en l'aventura de sortir íntegrament en català i és que els amors que no es tradueixen en obres coherents no convencen ningú.

Ni alarma ni deixadesa: parlem-ne.

La passivitat davant de problemes greus sol disminuir les possibilitats de defensa i la por a parlar de temes complexos no ajuda gens a aclarir la troca. Com més delicada és una situació o més difícil és un problema, més s'imposa la necessitat del seny. Ni acotar el cap davall l'ala ni perdre els cabalets davant la gravetat d'una qüestió. Res no és millor que la serenitat per afrontar-ne de veritablement espinoses. Parlar-ne des de la serenitat, amb temps per poder

intervenir i amb fredor d'enteniment per no equivocar la tibada.

La SIDA, l'anomenada plaga del segle, és una malaltia per a la qual no hi ha encara remei i que s'extén amb una rapidesa que escarrufa. I no és una història que passi pel món, lluny d'aquí, sinó que Balears és una de les zones de l'estat on hi ha més afectats. Encara més, i que no s'alarmi ningú: a Artà hi ha casos diagnosticats de SIDA. Davant aquesta realitat tant esgarrifosa només

s'hi escauen postures de serenitat i de racionalitat. És sabut que és una malaltia que es contagia per via sexual i també és sabut que les mesures preventives no són excessivament complicades. La conseqüència sembla lògica i sabem que el Servei d'Assistència Social municipal i l'Equip Mèdic estudien un programa d'intervenció. Esperem-lo i sapiguem enfrontar-nos-hi sense alarmismes ni moralismes exaltats.

Revista quinzenal

Núm. 432, 23 març 1991

Redacció i Administració:

Rafel Blanes, 10. Artà.

Tel. 835033 (contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969.

Redacció:

J. Adrián, J. Amorós, A. Artigues, G. Bisquerra, S. Conesa, M. Dalmau, A. Esteva, J. Esteva, M. Gelabert, A. Genovard, P. Ginard, S. Ginard, B. Jaume, M. Mestre, J. Morey, F. Munar, A. Muñoz, C. Obrador, A. Picazo, J. Sureda, S. Tous, B. Tous, A. Tur, A. Vives.

Administració:

G. Bisquerra, C. i C. Guerrero, Mª A. Sureda, M. Morey, Ll. Forteza, Ana. Mª Moreno, F. Genovard.

Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats.

Imprimeix: Gràfiques Llevant. Ciutat, 55. Artà. tel. 83 66 04

La llengua: el símbol principal de la nostra identitat

Campanya de Normalització Lingüística

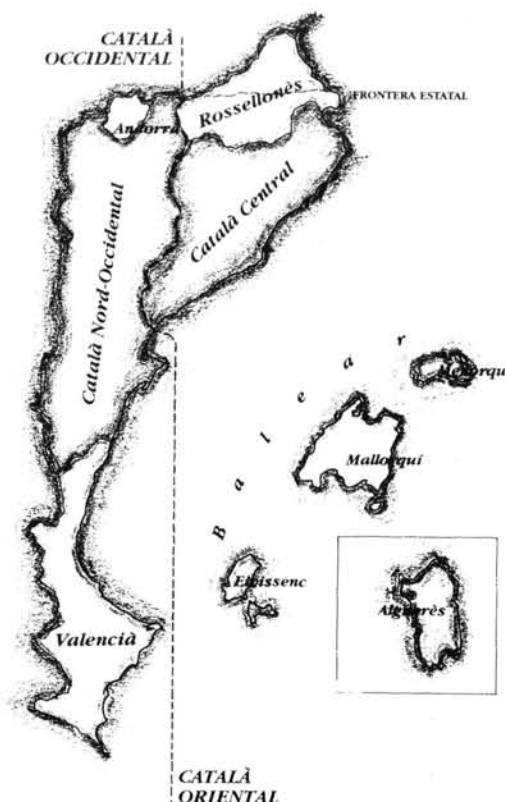
Jaume Morey Sureda.- Les tasques de la coordinació de la Campanya Interinstitucional de Normalització Lingüística comencen a tenir transcendència pública. Des de finals del 1989, que és quan es signà l'acord institucional per a l'inici de la campanya, s'han anat fent les feines preparatòries en l'intent més ambiciós per aconseguir un dels objectius de l'Estatut d'Autonomia, la normalització lingüística. Les institucions administratives són les primeres convidades a fer efectiu l'ús de la nostra llengua en les seves actuacions, com a primera passa per implicar els ciutadans de les Illes en aquest objectiu general i ambiciós de recuperar l'ús total de la llengua pròpia de la Comunitat Autònoma: el català.

L'Estatut, promulgat per una llei orgànica de febrer de 1983, i amb la intenció de desenvolupar la Constitució de 1978, estableix en el seu article tercer l'oficialitat de la llengua catalana a la qual qualifica de "pròpia de les Illes Balears". A l'article catorze estableix que la seva normalització "serà un objectiu dels poders públics de la Comunitat Autònoma". Podem parlar, per tant, d'un imperatiu legal a complir.

No era la primera disposició encaminada a la defensa i potenciació de la nostra llengua ja que en l'època pre-autonòmica, setembre de 1979, es va regular la incorporació progressiva del català en el sistema educatiu de les Illes Balears, amb caràcter provisional i a l'espera de l'Estatut.

Fins l'any 1986, 29 d'abril, no es va promulgar la Llei de Normalització Lingüística amb la funció de fer possible el compliment de l'imperatiu legal al qual hem fet referència. En l'exposició de motius d'aquesta llei es fa referència al fet que les adversitats polítiques produïdes dins la història eren la causa que la nostra llengua "arribàs a córrer el perill de desaparició si no es redreçava el rumb". Aquest redreçament del rumb seria, per tant, l'objectiu de la llei "per tal que el català, com a vehicle d'expressió,

Les modalitats dialectals del català

modern, plurifuncional, clar, flexible i autònom, i com a principal símbol de la nostra identitat com a poble, torni a ésser l'element cohesionador del geni illenc i ocupi el lloc que li correspon en qualitat de llengua pròpia de les Illes Balears. Per això ha d'ésser present en els diversos àmbits d'ús oficial de l'administració, dels mitjans de comunicació de masses, de l'escola i de la vida social en general". La mateixa exposició de motius deia abans que "l'oficialitat de la llengua catalana es basa en un estatut de territorialitat, amb el propòsit de mantenir la primacia de cada llengua en el seu territori històric". A l'articulat d'aquesta llei es deixa ben clar un punt importantíssim: la possibilitat d'usar el

català en tots els àmbits de la vida social i pública perquè produeix "plens efectes jurídics".

La iniciativa de la Campanya Interinstitucional va sortir de l'Obra Cultural Balear que havia rebut peticions d'actuació de diversos organismes públics. A una d'aquestes peticions, del Consell Insular de Mallorca, per a una campanya de sensibilització popular, es va considerar que seria preferible connectar totes les actuacions similars per aprofitar millor els recursos i obtenir-ne més bons resultats. Així es va proposar i s'arribà al consens d'establir la infraestructura que permetés dur aquesta Campanya endavant. Dia 18 d'octubre de 1989 es va firmar l'acord institucional (publicat al BOCAIB el

21.11.89) per unificar voluntats i coordinar actuacions. En l'acord hi havia el compromís de les administracions signants (Govern Balear, els tres Consells Insulars i l'Ajuntament de Palma) de començar aplicant-se, en el seu propi àmbit d'actuació, les passes necessàries per avançar en la normalització a fi de ser una mostra per als ciutadans. És a dir, que si es volia generar una resposta cívica i popular d'adhesió a la campanya era qüestió de donar exemple. Vegem què es diu a l'exposició de motius: **La sensibilització de la societat civil en el tema de la llengua és molt irregular, cosa que determina tensions que poden conduir al conflicte social per motius lingüístics, si no s'aconsegueix il·lusionar el conjunt de la soceitat balear en un projecte col·lectiu encaminat a aconseguir la plena normalització de la llengua de les Balears, en un clima de concòrdia i de respecte dels drets de tots.**

La coordinació, encomanada en l'aspecte tècnic a l'Obra Cultural Balear, es va posar en mans de dona Aina Moll Marquès considerant que els seus vuit anys al front de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya l'avalaven per garantir l'eficàcia de la tasca. La primera fase del projecte consistia a convidar els estaments públics a adherir-se a la campanya en el benentès que la primera passa a fer havia de ser analitzar la pròpia situació lingüística i comparar-la amb el que es considerava òptim. A partir d'aquesta comparació es podria dissenyar un pla específic per a

cada institució. Des de l'oficina de coordinació se'n faria el seguiment i s'anirien programant plans anuals, amb les correccions i ampliacions que la mateixa dinàmica pogués aconsellar, per tal de garantir la continuïtat de les actuacions ja que, de cap manera, es vol reduir al simple impacte de la convocatòria. La idea és que es tracta d'un procés llarg i costós que no es pot deixar d'impulsar continuament.

Es començaren a cursar invitacions a l'adhesió i a rebre les respostes afirmatives. En primer lloc se'n varen remetre als ajuntaments de les quatre illes, que s'hi han adherits gairebé tots llevat de cinc o sis, els més petits. També als centres d'ensenyament on la resposta afirmativa ha estat important. Aquests dos sectors, el de l'administració (govern, i consells i ajuntaments) i el de l'ensenyament, han estat cosiderats com a fonamentals i per tant en els quals s'havia de centrar la primera actuació.

Paral·lelament s'aconseguien adhesions importants: el Parlament Balear, la Universitat de les Illes Balears, els partits polítics, sindicats, col·legis professionals, associacions empresarials, cíviques i culturals... i una d'especialment rellevant: la Direcció Provincial del Ministeri d'Educació i

Ciència, que va assumir els postulats de la campanya i va adreçar, a finals de 1990, una circular a tots els centres d'ensenyament on se'ls comunicava aquesta assumpció i se'ls estimulava a sol·licitar l'autorització per impartir l'ensenyament en català. L'aportació de personal també ha estat decisiva ja que tant la coordinadora com un altre ensenyant són funcionaris del MEC assignats, en comissió de serveis, a la Campanya.

La Campanya pretén dos objectius referits als dos grans àmbits: l'administració i els ciutadans. S'ha incidit en primer lloc en les administracions perquè, com hem assenyalat, es pretén oferir un exemple d'aplicació. L'actuació, com hem intentat reflectir, es basa en una acció coordinada per optimitzar les accions i els recursos, i en una planificació general i individualitzada que tindrà en compte la situació de partida i les metes parcials de cada any i la general a més llarg termini.

Quant als ciutadans, a l'àmbit individual i personal de cadascú, l'objectiu és prestigiar la llengua als ulls de les persones i fomentar-ne l'ús en tots els àmbits de la seva relació social. Això s'encamina amb una acció informativa i persuasiva, que no impositiva, que garanteixi el respecte del dret personal i, sobretot, del dret col·lectiu de la població de les illes al recobriment de l'ús ple de la pròpia llengua. Dret reconegut per les lleis i al qual ningú no ha de renunciar.

La Campanya a Artà

J.M.S. - L'Ajuntament d'Artà va acordar per unanimitat l'adhesió a la Campanya Interinstitucional en sessió celebrada el 25 de gener de 1990.

D'acord amb la classificació que la coordinació ha establert per dissenyar el pla específic, podria ser inclòs en el que tenen un grau acceptable de normalització:

El nom, distintius, segells i rètols estan, majoritàriament, en català. Està garantida l'atenció oral i escrita en català als ciutadans en totes les seves dependències. S'usa el català en impresos, certificacions, bans i comunicats (encara que no de manera absoluta i uniforme).

Aquí convendria remarcar un fet que als artanencs ens sembla ja totalment normal i que per als externs va ser, per molt de temps, una cas extraordinàriament insòlit: la retolació dels carrers. La primera campanya (de plaques de ceràmica amb l'escutet, la inscripció carrer, plaça, o avinguda i el nom en català) va ser feta en plena dictadura franquista. Els visitants ho observaven i se'n feien creus. Quan es feren les darreres campanyes, ja en la democràcia, mai no es va discutir aquesta iniciativa, en tant que a altres poblacions va costar moltíssim, tant que encara hi ha pobles amb calles y plazas.

El col·legi públic de Na Caragol va iniciar l'ensenyament en català a partir del curs 1985-86. Els documents interns i les comunicacions als membres de la

comunitat escolar són en català i no els ha causat cap problema. Fins i tot tenen pares castellanoparlants que s'han manifestat molt favorables a l'escolarització en català. L'entesa amb l'Associació de Pares sempre ha estat molt estreta i això ha afavorit l'absència de problemes.

El centre de Sant Salvador mai no han demanat autorització oficial i això no obstant les classes són majoritàriament en català i de forma especial en els cursos més avançats. Usen el català perquè aquest ús està recollit en la programació del centre i tot el professorat és catalanoparlant. Tota la documentació interna i circulars i avisos es fa en català. Hi ha hagut uns pocs casos en què qualche pare, sobretot si són nous a la vila, ha demanat versió en castellà, però només ho solen demanar un pic. No han tingut problemes.

El col·legi Sant Bonaventura està fent un veritable esforç per arribar a un

nivell acceptable de normalització: cartells, algunes circulars, explicacions a classe, algunes assignatures, adquisició de llibres per a les biblioteques d'aula... es fan, en un gran percentatge de casos, en català. I el procés és de seguir avançant. L'escull principal és el fet que 8 dels 14 professors són castellano-parlants. Tot i que hagi de ser sacrificant part del seu temps personal, dos professors acabaren el reciclatge l'any passat i sis més el segueixen actualment.

L'Institut Llorenç Garcías i Font, on de sempre i de forma majoritària es feien les classes en català, a finals de 1990 es va adherir a la Campanya i va sol·licitar l'autorització oficial per impartir les classes en català. La documentació interna és en català i els anuncis oficials i comunicacions als pares també. No tenen notícies que això hagi causat cap problema insalvable als pares.

LLEI DE
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
A LES
ILLES
BALEARS

ELECTRODOMESTICOS ALQUILER DE PELICULAS

FAX 83 52 70
TEL. 83 61 80

TELYCO
Telemática y Comunicación
GRUPO TELEFONICA

FAX
TELEFONOS

Aina Moll Marquès, coordinadora de la Campanya

J.M.S.- Durant vuit anys ha estat Directora General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i ha disposat de personal i recursos infinitament més nombrosos que els que té ara. Però la seva experiència és el seu millor aval i ara és l'encarregada de coordinar aquesta campanya que les institucions més importants de les Illes han posat en marxa. Defineix en poques paraules la qüestió: "El problema és que aquí hi ha un sentiment d'inferioritat lingüística, explicable per raons històriques" i també en dona la solució amb poques paraules: "però si es donàs això tan simple de parlar sempre en mallorquí ja estaria resolt tot d'avui per demà".

Aina Moll Marquès.- La Campanya no és una campanya publicitària que es fa durant una temporadeta, sinó l'intent seriós d'anar avançant pas a pas i de forma eficient per treure el màxim dels recursos que s'hi aboquin. No es tracta tampoc d'una qüestió que, posada en marxa, es deixi córrer tota sola. No. Volem aportar a cada institució el propi pla, i fer-ne un seguiment, amb tot l'assessorament necessari, per anar aconseguint que la nostra llengua, la catalana, vagi essent de cada dia més la pròpia de la nostra societat.

Bellpuig.- Vostès han començat per dos sectors certament claus, com són l'administració i l'ensenyament; però també s'haurà d'engrescar la població en general...

AMM.- És ben clar que sí, però hem retardat aquest aspecte perquè podria generar una reacció en contra que podria ser eficaç si no hi hagués res més que els anuncis. En tenir els acords de totes les institucions i uns programes d'actuació concrets que no seran més que el compliment de la llei, llavors serà difícil que es creïn problemes seriosos d'acceptació. Serà el moment de l'actuació del grup de sensibilització dirigit a estendre massivament la campanya. En aquest moments preparam uns fulletons explicatius

per a la difusió massiva, un sobre què és la campanya, un altre sobre els drets lingüístics...

B.- Ens podria parlar dels motius que la gent pugui tenir per sentir-se motivada en la recuperació de la pròpia llengua, en l'ús general de la llengua... és allò de "I per què no en castellà si l'entén tothom?"

AMM.- La suma d'accions individuals és l'acció col·lectiva, és a dir, si vostè vol que la llengua de Mallorca desaparegui en vint anys, ha de respondre que sí, que "en castellano", però si no desitja aquesta desaparició, aleshores el que vostè ha de fer és parlar sempre en la seva llengua. La postura que vostè ha definit condueix directament a la desaparició de la llengua de les Balears.

B.- I per quins motius ens convé mantenir-la?

AMM.- Perquè és la nostra. La llengua implica la manera de ser i de pensar de la persona i deixar de parlar la nostra llengua per parlar-ne una altra és despersonalitzar-nos, i tanmateix no serem castellans, perquè no ho som. N'hi ha que diuen "és que el mallorquí no és important!" i això és un motiu més per defensar-la, perquè no podem permetre aquesta desaparició. Per altra part, la conjunció entre la permanència de la llengua pròpia d'un poble i el multilingüisme i la comunicació internacional és una marca clara del món on vivim avui en dia. Anglesos i francesos es plantegen l'ensenyament en dues llengües per a tots els seus ciutadans. Avui un monolingüe està en relació d'inferioritat al costat d'un que sap usar més llengües. Aquest sap que les coses es poden contemplar i dir de maneres distintes. L'ús de més d'una llengua és avantatjós, a partir d'una pròpia. El problema és que aquí hi ha un sentiment d'inferioritat lingüística, explicable per raons històriques. Érem una terra d'emigració, per progressar havies

d'abandonar la teva llengua i adquirir-ne una altra i aquest sentiment d'inferioritat fa abandonar la pròpia llengua. A Catalunya no és així.

B.- Però des del turisme ençà la situació és distinta, i això no obstant, no s'ha invertit aquest sentit d'inferioritat, no es veu que a les Illes, amb una situació socio-econòmica molt favorable, s'hagin abandonant les actituds servils, tant en llengua com en altres qüestions...

AMM.- He dit moltes vegades que la funció principal d'aquesta campanya, a més de l'específica de la llengua, és despertar l'orgull dels mallorquins, l'orgull de la llengua i l'orgull de ser mallorquins. No m'agrada la paraula orgull, però és el que fonamenta la fidelitat a la llengua: qui s'avergonyeix de la llengua, no li és fidel. S'ha de canviar aquesta formació. I això, per exemple, no passa a Catalunya. Un castellà no voldrà imposar la seva llengua perquè a Catalunya es té el català com a important, tant els catalans com els no catalanoparlants. Aquí un foraster es troba que la llengua de prestigi és la seva i veu que en l'aspecte de la llengua es troba en posició dominant i per això exerceix aquest domini: "a mi hábleme en castellano" i menysprea olímpicament el català. Si en aquest aspecte curàssim els mallorquins, es curarien els castellans. És pensar que aquesta és la meua llengua i és tan bona com qualsevol altra i per tant no tenc cap motiu per haver-la de deixar d'usar. Primer és necessari que els mallorquins n'agafem consciència i després afirmar-la davant els altres.

B.- És optimista, vostè, en l'eficàcia d'aquest procés?

AMM.- Possibilitats n'hi ha moltíssimes i la veritat és que si això no funciona ara, haurem perdut la darrera

oportunitat perquè tenir reunides en una voluntat única totes les institucions, amb la possibilitat de coordinar totes les accions seves i amb la societat civil... tot això és molt important però no és decisiu. Si ho fos avui no parlaríem mallorquí perquè la voluntat política ha estat en altre temps la d'eliminar el mallorquí i no ho aconseguiren. El que és decisiu és la resposta de la societat. Si ara som capaços cadascú de fer el seu propi programa personal, començant pel carnet d'identitat, per les targetes de visita, el fet de parlar en mallorquí sempre tret de quan de veres no t'entenen, en lloc de canviar de llengua amb el primer castellanoparlant que et trobis o, fins i tot, abans i adreçar-te en castellà a un desconegut... això és essencial i això ho ha de decidir cadascú per ell mateix i ho ha de posar en pràctica. Si això no es produeix, doncs no haurem fet gran cosa; però si es donàs això tan simple de parlar sempre en mallorquí ja estaria resolt tot d'avui per demà, si tothom s'ho proposàs.

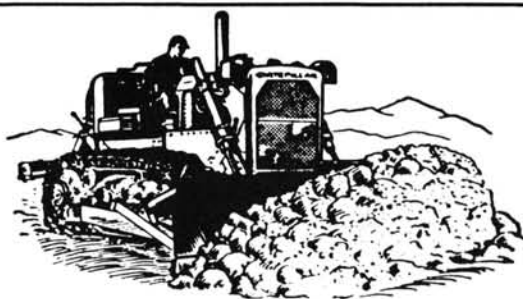
B.- Sí, és així de fàcil, però també així de difícil...

AMM.- És que hi ha la inèrcia de molt de temps de fer-ho d'una altra manera,

hi ha la por d'ofendre i que no es molestin... Si a un castellà li contestes en mallorquí i ell continua en castellà, no hi ha cap motiu d'ofensa, perquè és clar que entén el mallorquí. Parlar en mallorquí és la primera passa. El dia que puguin canviar igualment tots dos, ja es podrà establir un costum distint, però mentre un no pot parlar en mallorquí, i per això està en condicions d'inferioritat, la millor manera

d'ajudar-lo és parlar-li en mallorquí. S'ha de canviar de norma. Hem d'entendre tots plegats que és una falta d'educació i de solidaritat parlar-li en castellà perquè el mantens separat de la llengua d'aquí. Avui en dia comencen a donar-se situacions en què qui no sap el català es troba en una situació de desavantatge i la veritat és que si bé de castellà en sap tothom, de català no i així com cresqui la demanda, qui no el sàpiga estarà mal situat.

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

HORMIGON PREPARADO
BOMBA HORMIGONAR PROPIA
CONTROL CALIDAD - LABORATORIO

DELEGACIÓN EN CALA RATJADA:

Vía Mallorca, s/n. - Tel. 56 37 48

Hormigones

FARRUTX, S.A.

C.I.F.A.-07 254168

Planta: Carretera Arta-Alcudia, Km. 4

telef. (908) 136003

DESMONTES

ASFALTOS

AGLOMERADO

EXCAVACIONES

PLANTA DE AGLOMERADO

CANTERA DE ARIDOS PROPIA

ALQUILER MAQUINARIA

Què pensau de la Campanya de Normalització Lingüística?

Gabriel Tous Tous

Col·legi Sant Salvador

Internament la tenim ben assumida i a la pràctica no crec que poguem fer gaire cosa més de la que feim. Crec que quan es traspassin les competències educatives s'haurà guanyat tot el que es pot fer des de l'ensenyament en la recuperació lingüística. Queixes? No, cap. Problemes? Amb poca gent, normalment acabats d'arribar, fins que comprenen la realitat social. Crec que s'hauria de completar amb una campanya de conscienciació.

Mª Dolors G. Carbonell Alemany

Directora de l'Institut

Era necessària a causa del buit legal per exercir el dret a impartir les classes en la pròpia llengua, i és una passa més endavant perquè els alumnes de cada vegada més la tenguin com a pròpia. Seria necessari que tots els professors tenguessin accés a un reciclatge o a una iniciació en la nostra llengua a fi que la qualitat de les classes pugui millorar. Cal dir que és una vergonya haver de demanar permís per utilitzar la pròpia llengua, però...

Miquel Pastor Tous

Batle d'Artà

Que és un objectiu irrenunciable i que s'ha d'aconseguir de forma absoluta sense incrementar la burocràcia, i això pot ocasionar que no sigui total de forma immediata. Hem de fer possible que cada persona pugui fer la pròpia feina directament en català. La imatge pública de l'Ajuntament ha de ser absolutament i inequívocament en català, sense complexos, i s'ha de convertir en exemple i impuls per a la resta de la societat fins arribar a l'objectiu.

Sebastià Ginard Villalonga

Director Na Caragol

Parlar de normalització és reflectir una anormalitat: la llengua catalana és la nostra i és lògic que s'usi sempre en tot i per tot, sense avergonyiments ni complexos d'inferioritats. La realitat més íntima de l'alumne és la seva llengua i només des del respecte per la seva pot avançar en el coneixement d'altres, també necessàries. La Campanya ve a rescabalar una injustícia històrica i per això és justificada i mereix l'adhesió general.

Joan Sureda Vives

Cap de l'oposició municipal

Em sembla bé i crec que és necessària i l'Ajuntament ja ha fet molt en aquest punt. Crec molt important l'ús de la nostra llengua tot i que hàgim d'usar també el castellà perquè hi ha gent que maldament vulgui encara no ha pogut assimilar el mallorquí. A la llarga s'ha d'anar a la normalització completa i l'Ajuntament s'hi va adherir per unanimitat. És un problema de temps perquè s'hi ha d'anar poc a poc si realment es vol avançar.

Antonio Roldán Brancolini

Director Sant Bonaventura

Pens el que estic fent: essent castellano-parlant m'he ficat en tot això del reciclatge i de fet m'exprés habitualment en mallorquí. Som ben conscient de, si vivim a Mallorca, el que hem de fer és usar el català. Crec que manca una postura d'ajuda efectiva, per part dels responsables de la cultura i educació, per accelerar el procés. Si el reciclatge es pogués fer en temps lectiu, s'arribaria a resultats més immediats i efectius.

Exposició de terracottes

Per avui dia 23 de març està prevista la inauguració a Na Batlessa d'una exposició de terracottes originals d'Antònia Obrador Servera, Claretà, que s'estrena en el món artístic després d'uns breus anys d'aprenentatge molt ben aprofitats. La mostra restarà oberta fins dia 31 i podrà ser visitada cada dia entre les vuit i les deu de la nit.

Educació Vial

El Servei Municipal d'Orientació Educativa està elaborant un programa d'educació vial dirigit als alumnes d'EGB del poble per esser realitzat dins la segona quinzena de maig. Es tracta d'avesar els al·lots en una activitat d'importància capital en el món modern d'avui i que està un poca deixada de mà. L'augment de la mortalitat, o de grans lesionats, en edat juvenil avala l'oportunitat d'aquesta iniciatives. El programa es centrarà en tres perspectives: l'alumne com a vianant, com a viatger i com a conductor de bicicleta o ciclomotor. S'elaborarà un material didàctic especial i s'instal·larà un parc mòbil facilitat per la Direcció General de Trànsit on s'hi realitzaran les pràctiques. Es tindrà també la col·laboració de les policies municipals de Palma i Artà.

Lleven les vaques

Les perspectives per als explotadors de vaques de llet no han millorat gaire, per no dir gens, d'ençà de la publicació del reportatge en el número de dia 6 d'octubre de 1990. La liquidació de vaqueres es generalitza. Algunes perquè els propietaris han obtingut una subvenció per llevar-les, altres, maldament no l'hagin obtinguda, també tanquen. Un sector que, com deïem en aquell número, ho té negre.

Viatge a Andalusia

Un grup de dotze persones artanenques de la tercera edat participaren en una viatge subvencionat per l'Insero i que els va dur a passar dues setmanes a Màlaga, concretament a Torremolinos. Vegeu-ne uns quants a la fotografia adjunta. No cal dir que s'ho passaren d'allò més bé i que tornaren entusiasmats ja que a més d'estar ben instal·lats i alimentats feren nombroses excursions que els van permetre conèixer pràcticament tota Andalusia.

Accident mortal

Dimecres dia 13 de març, en un accident de trànsit entre Vilafranca i Montuïri va morir Joan Fuster Cortès, Ranxer, de 79 anys, veí d'Artà. Conduïa el cotxe un seu nebot que viu a Cala Ratjada que, a l'hora de redactar aquesta crònica, continuava internat a Son Dureta en estat gravíssim. Descansi en pau l'infortunat viatger.

"Boleia baixa de revés"

Aquest és el títol d'una novel·leta curta que Vicenç Villatoro, paral·lelament i distinta a la novel·la de la qual ja donàrem notícia, ha acabat ja i que està ambientada a Artà i a l'època actual. Estructurada en capítols breus, és possible que tenguí una difusió ràpida i singular en els propers mesos, aspecte que esperam poder confirmar en la propera edició.

Festa dels Independents d'Artà

El dissabte dia 16 el Grup Independents d'Artà va celebrar la seva festa anual d'aniversari. Al barbacoa d'Es Pujols es reuniren prop de quatre-centes persones en torn d'una torrada criolla a càrrec del mestre rostidor Juan Carlos Aguilar que es va lluir en l'art culinari argentí amb una sorprenent torrada de vedella, porcella i cabrit lloada per tots els que en menjaren. L'orquestra Oasis animà el ball que durà fins passades les tres de la matinada.

Nova directiva del Club Hípic

A mitjan febrer es va produir la renovació de la Junta Directiva del Club Hípic, que quedà de la següent man-

* ANGLES
* ALEMANY
* FRANCES
* ESPANYOL
(per a estrangers)
* CATALA
(per a estrangers)
* ANGLES A
ANGLATERRA
(nins i adults)

Classes individuals i en grups reduïts
GERALD VINCENT
ESCOLA
D'IDIOMES

Plaça Conqueridor, 11 - ARTÀ
Telèfon: 83.50.14

* EGB, BUP, COU

* CURSOS
PER A EMPRESES
(bancs, hotels, etc.)

* Preparació exàmens
(F.C., E.O.I., Turismes, etc.)

* Traduccions.

era. President, Antoni Lliteras Ferragut; Vicepresident, Sebastià Esteve Ferragut; Secretari, Nadal Ferriol Ferriol; Vicesecretari, Joan Josep Cladera; Tresorer, Miquel Sard Sunyer; Vicetresorer, Tomeu Femenías Sard; Vocals, Pep Fuster Servera, Antoni Artigues Suñer, Antoni Vaquer Sureda i Damià Ginard Amorós; Representant de Galop, Julià Sureda Garau.

Nous establiments

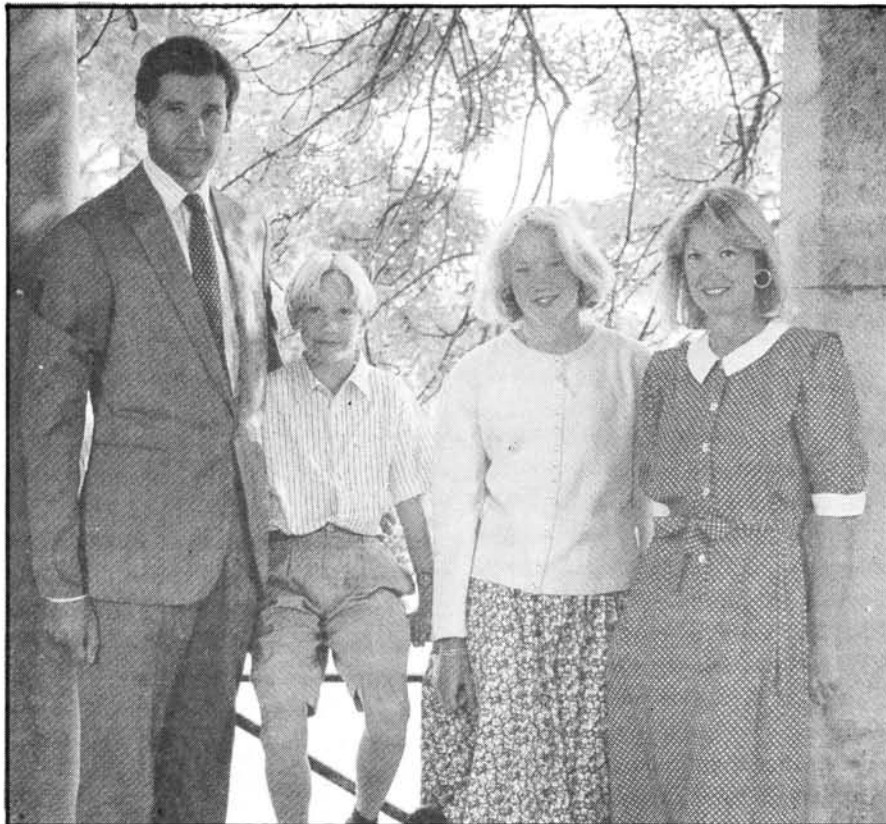
Des del divendres dia 15 de març funciona un nou local destinat a elaboració i venda de pastisseria regentat per Joan Ginard Cortès. El nou establiment, anomenat **L'Artesana**, està ubicat al carrer de Ciutat, a l'edifici de Can Moia, just veïnat de la pizzeria L'Atrio. Es volen especialitzar en pastisseria tradicional amb receptes mallorquines de l'ancestralia.

Dissabte dia 16 es va inaugurar la tenda d'electrodomèstics propietat de Bartomeu Cursach al carrer de Sos Monjos. En Tomeu, que també es dedica a les instal·lacions elèctriques, va obsequiar els assistents amb un refresc d'inauguració.

Els desitjam tota classe d'èxits.

II Trobada d'Educadors

Organitzada pels serveis educatius municipals, a partir del 25 de març tindrà lloc a Cala Rajada la **II Trobada d'Educadors de la Comarca de Llevant**. El seminari, que tindrà una durada de tres dies, en sessions diàries de 17:30 a 21:30 hores, serà impartit pel doctor en Pedagogia Rafel Bisquerra Alzina, artanenc professor a la Universitat de Barcelona. El títol és "Metacognició i eficiència lectora" i tractarà els distints aspectes de la lectura.

Defunció del senyor de Sa Cova

Nicholas Phillips, de 43 anys d'edat, propietari de Sa Cova, fillol del príncep d'Edimburg, va ser trobat mort el matí de dia 1 de març a l'interior del seu cotxe en el garatge de la seva residència de Luton Hoo, a Bedford (Anglaterra). No hem pogut confirmar les causes de la seva mort i sembla que són infundats els rumors que han corregut per la vila. A la fotografia el veim amb la seva esposa Lucy i els seus fills Charlotte i Edward.

Nicky Phillips va adquirir Sa Cova en el mes d'agost de 1989 i des d'aleshores s'hi han anat fent obres de condicionament de les cases i a la finca s'han arreglat camins, netejat el bosc i fet intenses tantes de repoblació forestal. La finca havia de dedicar-se a l'estiueig de la família alhora que havia de tenir un funcionament agrícola constant. Les cases de na Lulla sembla que havien de ser dedicades a estables per a cavalls, que és l'afició preferida de la família i a la qual ja hi tenen dedicades altres finques a Escòcia. Recordem que a l'estiu del 90 es va suspendre la visita que els prínceps de Gal·les, hostes dels reis d'Espanya a Marivent, tenien programada a Sa Cova perquè les cases no estaven encara en condicions de rebre'ls.

La defunció del cap de la família deixa en suspens el destí de la finca, tot i que sembla que continuarà vinculada a la família i dedicada als fins prevists. Durant la setmana del 11 al 15 i per expressa decisió de la família Phillips, s'oferiren en sufragi de l'ànima del difunt una missa diària celebrada a la capella del Centre Social.

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO

VIALSA

Carretera Santa Margarita, 57

Tel. 83 66 35

ARTA - (Mallorca)

Banc de dades

Un equip de tres alumnes format per Maria Antònia Sureda Martí, Bàrbara Amorós Matamoros i Antoni Ferriol Payeras ha participat en el concurs radiofònic **Banc de dades** que dimarts dia 19 es va emetre per Ràdio-4. Competiren contra l'I.F.P. d'Inca i perderen per 17 a 16. A la segona volta esperen millorar el resultat.

S'ha recuperat Na Bernadeta

L'estatueta de Na Bernadeta, desapareguda fa dos anys, ha estat trobada altra volta al lloc d'on havia desaparegut, és a dir, dins la cova de la font de l'ermita. La troballa es va produir dia 9 de març.

Els nostres lectors recordaran que al número 14 del mes de maig de 1988 la portada de **Bellpuig** airejava la notícia de la desaparició de l'estatueta, feta insòlita ja que l'únic valor de la peça era l'emotiu. La recuperació de la imatge creim que caurà bé dins el poble perquè fa dos anys varen ser molts els que es lamentaren de la desaparició.

Sonen les campanes de les eleccions

Dins dos mesos hi haurà el burbai. Entretant es comencen a mandrinar motors i preparar pilots... i ja hi ha novetats: una cinquena llista farà l'aparició en el ventall polític. Vegem-ho per ordre alfabètic.

El Centre Democràtic Social no té res decidit, encara. En Joan Amorós ha desmentit a **Bellpuig** els rumors que el situaven en el partit d'en Melià i també els que l'integraven en el P.P. Assegura que ell es preocupa per elaborar una candidatura del C.D.S. i si això no és possible hi hauria l'alternativa d'integrar-se en una altra opció o retirar-se. Dins aquesta setmana que avui acabam tenia previst celebrar una reunió que podria ser decisiva.

Convergència Balear seria la nova opció. D'inspiració centrista, auspiciada per Josep Melià i amb Antoni Llaneras como a home clau a Artà, aglutinaria els membres històrics de la UCD i CDS. En Toni assegura que es presentaran i que la llista és completa a falta de confirmar el candidat a batle. Dimarts dia 19 havien de tenir una reunió que podria resultar definitiva. Parlen de constituir dos grups, el municipal i el del partit.

Els **Independents d'Artà** tenen decidit ja els primers llocs, i no hi ha sorpreses... de moment. Repeteixen en Miquel Pastor, na Francesca Piris i en Tomeu Ginard. Com a nous, per ara en Montserrat Santandreu. La seva

estratègia és, "com de costum", segons diuen, "fer una autocrítica d'aquests quatre anys i preparar a fons un bon programa". Les comissions treballen ja a escarada.

Els del **Partit Socialista Obrer Español** també tenen llista feta i juguen la renovació del grup municipal. De cap de llista hi va en Pep Silva, i segueixen, per aquest ordre, Joan Riera, Pere Llinas, Toni Ginard Sastre, Toni Alzamora Carrió, Tomeu Ferragut, Maria Femenias, Guillem Artigues, Pere Josep Gil, Rosa Servera, Antoni Maria, Rufino Barrientos, Sebastià Tous, Xisco Riera i Rafel Cruz.

El **Partit Popular** de moment (dia 14) no té res decidit excepte que hi haurà candidatura. En Joan Sureda ens va assegurar que ell encara no ha decidit si continua o no en la política ni, en cas afirmatiu, quin lloc ocuparia en la llista. Tenien previst de celebrar una reunió a finals de la setmana anterior o principi d'aquesta que acabam, de la qual podria haver sortit ja qualche cosa definitiva.

Com a conclusió hem de recollir la coincidència entre CDS, CB i PP en les reunions decisives de les quals no podem donar notícia per haver tancat la redacció. Per altra part tant PSOE com Independents tenen ja llista confirmada i asseguren tenir avançada la redacció del programa.

Saturació a Correus

Des de fa unes setmanes, concretament des que un dels carters va estar de baixa, la correspondència al nostre poble té un retard desmesurat. És ben segur que a l'estafeta hi deu haver moltes saues acumulades ja que hi ha persones que esperen correspondència fa més d'un mes. Fins i tot cartes sortides d'Artà estan més d'una

setmana a ser repartides. Sembla que l'Administració Provincial no té massa intenció de posar-hi remei i d'aquest pas cada dia el problema s'agreuja. Voldríem que aquesta protesta, rebuda de molts usuaris artanencs, ajudi a arreglar aquest desordre.

VIATGES millor.

Telex 69565 VGOR E

G.AT. 820

C/ Binicanella, 12 Tel. 58 5515/52 CALA MILLOR
Ctra. Cala Agulla, 19 Tel. 56 40 17 CALA RATJADA
YUELOS CHARTER

VALENCIA	5.500 pts.
OVIEDO	14.500 pts.
BILBAO	8.000 pts.
VIGO	14.500 pts.
ZARAGOZA	6.000 pts.

VIATGI MILLOR AMB VIATGES MILLOR!!

VENECIA.

* Puente de S. José del 15 al 19 de marzo ...58.900 pts.

* Semana Santa del 28 de marzo al 1 de abril .64.900 pts.

SALAMANCA-NORTE DE PORTUGAL Y GALICIA:

Del 24 al 31 de marzo 61.800 pts.

ASTURIAS-CANTABRIA-PICOS DE EUROPA:

Del 28 de marzo al 1 de abril 47.900 pts.

EXTREMADURA Y PORTUGAL.

Del 27 de marzo al 1 de abril 57.000 pts.

ANDALUCIA: Granada, Córdoba, Sevilla y Ceuta:

Del 27 al 31 de marzo 47.800 pts.

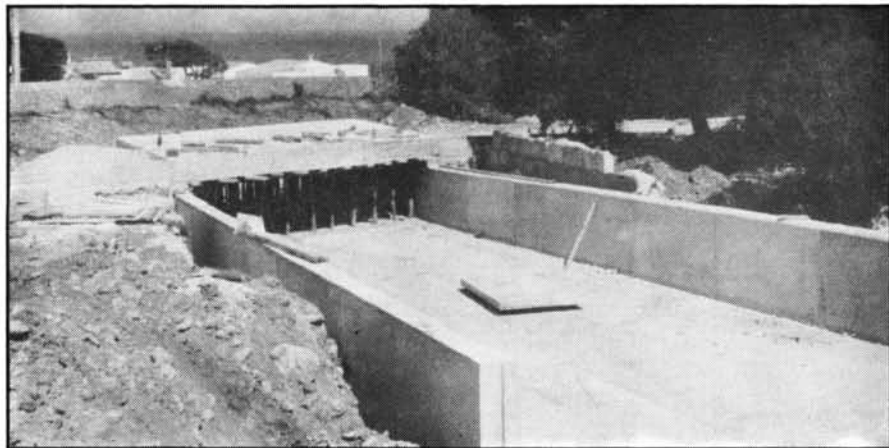
COSTA AZUL: Niza, Mónaco y San Remo:

Del 28 de marzo al 1 de abril 42.000 pts.

Obres Hidràuliques

Dimarts dia 19 a Na Batlessa va ser presentat el pla d'actuacions sobre torrents del terme municipal d'Artà. Hi assistiren Gabriel Le Senne, Director General d'Obres Públiques, Carlos Forteza, Cap del Servei de Construccions, i Sabino Antuño, enginyer director de les obres. Amb una inversió propera als 120 milions de pessetes es fan o es faran dins aquest any diverses obres de neteja i adequació de trams de torrents i de construcció de ponts a causa, sobretot, de les pluges torrencials d'aquests dos hiverns que ho han malmès tot. Part d'aquest pla ja l'havíem anunciat en l'anterior edició.

En el torrent d'es Revolts es construïran dos ponts, un a la carretera PMV-404-1

(Son Frare) i l'altre al camí de Son Duc (Molí d'en Salom). A les proximitats dels nous ponts es farà un jaç de formigó. També es condicionaran i netejaran 5 km de jaç de torrent a partir d'un poc abans del pont de la carretera d'Alcúdia en direcció al Campet. En el curs alt, es construïran quatre ponts sobre afluents del torrent (suposam que fan referència als de la nova carretera).

En el torrent de Na Maians es netejarà un km de torrent, a partir del pont de Capdepera.

En el torrent d'es Cocons (a la zona d'Es Millac) es construirà un pont nou sobre el camí d'accés a la depuradora i s'arreglarà el tram de torrent.

A la sèquia d'Es Cos es condicionaran uns 200 metres dins zona urbana i uns dos km torrent endins en direcció a Son Boiet.

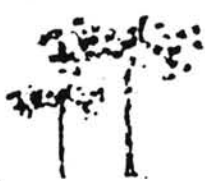
A les torrenteres de la zona de la Colònia de Sant Pere es construïran quatre ponts: un a la carretera de Ca los Camps, devers can Femenias; dos al torrent d'Es Parral (un per accedir a les zones urbanitzades i l'altre a la carretera de Betlem); i el quart a la torrentera de darrera la Bassa d'en Fasol. Es reforçaran també dues obres de pas malmades per les torrentades i es netejaran fins a un total de 3 km a les distintes torrenteres de la zona; això inclou la construcció d'una sèquia al costat de la baixada del cementeri que recollirà les aigües pluvials i les conduirà al torrent d'Es Parral. Algunes d'aquestes obres ja estan en marxa.

Tot i que no figuri al pla, sembla que també es procedirà a la construcció d'un nou pont a la carretera de S'Estelrica, a l'altura de S'Aucell Verd.

BAR - RESTAURANTE

ES PINS

Especialidad

Cocina

Mallorquina

Carrer de Ciutat, 49

Tel 83 64 61

07570 - ARTA

MEDICA ARTA

Avgda. Costa i Llobera, 3 (al costat d'Optica Artà)

CENTRE DE REONEIXEMENT PER A CARNETS DE CONDUIR I PERMIS D'ARMES

Horari: Dimarts i Dijous, de 17 a 20 hrs. Dissabtes, de 10 a 13 hrs.

Dr. BARTOMEU BARCELO. Medicina General

(ASISA, IMECO, SANITAS,...)

Horari: Cada dia, llevat de dissabtes i festius, de 18 a 20 hrs.

Setmana Santa

Les celebracions de Setmana Santa es presenten molt animades i les confraries es disposen a lluir-se. La de la Mare de Déu de Sant Salvador, per exemple, compagina l'entusiasme d'arribar a 70 carapunats participants, amb una certa decepció per no haver tengut a temps la imatge mariana que l'any passat decidiren incorporar. Sembla que qui s'havia compromès a trobar una solució millor que la inicialment decidida no ha estat a l'altura de les circumstàncies i s'ha perdut un any. Estaven a l'espera d'una reunió per veure què decidien.

L'acte sacramental del dijous, que serà dirigit per Ramon Ginard, presentarà novetats coreogràfiques i un augment notable d'actors. A la processó que el seguirà hi ha prevista la interpretació de tres "saetas" a càrrec d'en Pep Cruz, Tatxuela: una a Can Riera, una altra a la Residència i la tercera a la finestra de la sacristia.

Les processons comptaran, com de costum, amb la presidència oficiosa dels dotze carapunats morats, degans de les processons artanenques i símbol de la seriositat de la devoció popular.

També és de preveure un increment de públic assistent a la processó que, per ventura, té més caràcter: la de l'"encuentro", el matí de Pasqua. En els darrers anys també s'ha revitalitzat aquesta cita i enguany oferirà una novetat important: tots els carapunats de totes les confraries hi assistiran, amb l'hàbit però sense caraputxa, en homenatge a Crist ressuscitat.

La primera celebració serà el dia del Ram a Sant Salvador. El doctor Miquel Mestre Genovard dirà enguany el Pregó que, segons ha tengut l'amabilitat

d'avançar-nos, anirà d'explicació mèdica: a partir de la patologia del procés de mort d'un crucificat, seguint el relat evangèlic, sobretot el de sant Lluç, que era metge, es derivaran múltiples suggerències de tota índole.

També s'ha de ressenyar que, com de costum, es presentarà l'edició del pregó de l'any anterior que, com recordarem, va ser a càrrec de Pere Ginard Ferrer, estimat col·laborador de Bellpuig.

Desitjam a tots unes bones festes de Pasqua.

Tradició de Setmana Santa

Al adjunta fotografia a més d'en Jeroni Mestre, primer de l'esquerra, hi trobam els germans Cristòfol, Antoni i Miquel Ferriol Lliteras. La foto va ser presa el dia de Pasqua de l'any

passat després que ells quatre haguessin duit la Mare de Déu a la processó de l'"encuentro". Enguany hi tornaran a ser. En Jeroni no fa molts d'anys que és portador, però els germans Ferriol, sí.

En Toni fa quaranta-un anys i en Tòfol en farà quaranta enguany. El germà petit no en fa tants, però ja en du una partida. Darrerament només porten la Mare de Déu el dijous sant (la Dolorosa) i el dia de Pasqua, però abans també la portaven als dotze sermons, el divendres sant i a la processó del Corpus. I de nins també havien ajudat a dur fanals o la banqueta del Sant Crist... Segueixen la tradició familiar: ells recorden que el seu padrí ja duia el Sant Crist per Setmana Santa, i son pare, i un oncle seu. També tenen altres cosins que també participen en les processons. No recorden si hi hagué cap motiu especial per començar la tradició familiar, ells sempre ho han vist així, i així ho fan.

DE PASQUA LA BONA TECA, LA COVEN AL FORN DE CA'N BECA

(panades, robiols, casques, confits, ous de xocolata...
i altres complements culinaris)

Rafel Blanes, 51 Tel. 83 61 72

Coloms seus volen per tot el món

Gabriel Ferrer Serra: una autoritat en coloms

Sebastià Ginard.- Tothom sap que en Biel Ferrer, el municipal Garrova, és un gran aficionat als coloms. Molts saben que dedica les hores de lleure a la cria de coloms missatgers. Pocs, però, saben que del seu colomer han sortit animals que han guanyat un caramull de premis i que han atorgat al colomer un pretigi internacional extraordinari. Ell mateix ens explicarà els països que ha visitat a causa de la seva afició.

Vegeu la reproducció de l'anunci insertat al diari *El Tiempo*, de Bogotá, el 31 de desembre de 1990. No el va posar ell, sinó els seus amics que esperaven la seva visita. En Biel és famós en els ambients colombòfils internacionals.

Bellpuig.- D'on et ve aquesta afició als coloms?

Gabriel Ferrer Serra.- De petit ja m'agradava molt tenir coloms, però els meus pares sols me'n deixaven tenir una colla. Quan tenia catorze anys ja vaig posar el meu propi colomer, però les circumstàncies de la posguerra mos obligaren a menjar-nos-les. Una vegada superada aquesta etapa, vaig començar a muntar un colomer amb tots els meus sabers i poc a poc he arribat a la situació actual.

B.- Com ha de ser un bon colom?

GFS.- Això depèn molt del que en vulguis d'ell. Per a mi un colom missatger ha de ser lleuger, els mascles han de pesar uns 425 g i les femelles uns 350.

El primer que faig quan tenc un colom a les meves mans es mirar-li la longitud de les ales amb el pam. La mida ideal és d'uns 25 cms. Amb aquestes característiques un colom pot volar totes les hores de claror del dia. La idea de voler aconseguir aquest colom ideal té un perill que molts criadors han fet darrerament, que és no tenir en compte la consaguinitat. Això ha fet que el colom missatger, que de sí era un colom molt fort, hagi disminuït les defenses naturals i per això moltes de vegades s'ha de recórrer a una alimentació complementària a base de productes químics.

B.- Quin és el secret per tenir bons coloms?

GFS.- Cada cosa hi juga el seu paper. L'alimentació és fonamental. Actualment molts colomistes importen el menjar de Bèlgica, però jo m'estimo més fer les mescles jo mateix. També és bàsic l'entrenament i aquí és on has de decidir per a què vols el colom. Tu pots triar si vols coloms de fons o coloms velocistes. En cada cas el colom s'han de preparar de forma distinta. Si les fas volar molt de temps reforçaràs els seus múscles, faràs un colom resistent, però no ràpid. En qualsevol dels dos casos els entrenaments han d'estar ben dosificats, si no

FRENCH promoción criadero. 2683267.

GRAN COLOMBOFILO

Español, **GABRIEL FERRER** condecorado Rey Juan Carlos, visitará Bogotá, ansioso conocer criadores mensajeros. 2436908.
LOMBRIS californiana. 2365470.

hi ha el perill que quan arribis a la temporada de competició els coloms ja estiguin esclatats. A part de tot això jo crec el més important de tot és tenir bona sang.

B.- Fins a quina edat pot volar un colom?

GFS.- Això depèn molt, però l'edat millor perquè un colom doni bon rendiment és entre els dos o tres anys.

B.- La colombòfila és realment un esport?

GFS.- És un esport,... però realment és una afició. Tots els que ens hi dediquem tenim un cuquet que ens menja. Més d'una vegada he dit que he de llevar la meitat dels coloms, però llavors començ a pensar que si aquell colom és fill d'aquella colla o d'aquella altra... amb una paraula, que mai ho arrib a fer.

B.- Es pot entendre la colombòfila com a negoci?

GFS.- Per a mi, no. He duit molta de sort, però en general no es pot fer negoci. Ningú no pot tenir coloms si no té una gran afició.

B.- Quines especialitats hi ha?

GFS.- Són quatre: velocitat fins a 200 quilòmetres, mig fons a partir de 400, fons a partir de 500 i gran fons quan ja es passen els 700.

B.- Darrerament s'ha canviat el sistema d'amollades. Han perjudicat aquests canvis la nostra afició?

GFS.- Nosaltres del que ens

TRANSRIK MALLORCA, S.A.

Oficina:

C.ª Son Servera, Km. 11.300

CAPDEPERA

Oficinas: 56 58 61 - 56 50 55

ARTA 83 64 88 (Particular)

Alquiler contenedores para
retirada escombros

Alquiler retroexcavadoras
de dimensiones reducidas

Alquiler maquinaria para
la Construcción

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Ada. Ferrocarril, 33 - ARTA

Para avisos y preavisos: Tel. 56 30 96 56 39 34

NOCTURNOS Y FESTIVOS

queixam més és que per a proves de velocitat, ens bastaria amollar des de Cala Vedella, a l'illa d'Eivissa. Tendríem 209 quilòmetres, però no hi hauria distància suficient per als colomistes de la resta de l'illa. Per això han d'anar a amollar a Alacant, que és el lloc més prop que tenen. D'aquesta manera els palmesans fan 300 quilòmetres i nosaltres 365. És a dir que quasi hem de recórrer el doble dels que serien necessaris per fer una prova de velocitat, i com que hi hem d'anar tots junts, no ens deixen fer Eivissa. Que els nostres coloms hagin de passar per damunt Eivissa, Tagomago, Cabrera i tota la resta d'illots, suposa que molts són atacats per falcons. A cada amollada ens n'arriben de ferits. També hem de pensar que cada illa que passen els coloms és una temptació per quedar-s'hi. Tot això fa que darrerament els eivissencs ens guanyin bé en totes les proves. Abans era distint, cada societat amollava quan li agradava més i sabíem esperar. Ara hem de seguir un calendari rigorós, tan si fa bon temps com mal temps s'amolla.

B.- Bellpuig sap que els colom t'han donat satisfaccions, però també qualche disgust.

GFS.- Efectivament, el disgust més gros que vaig tenir va ser una vegada que me'n robaren cinquanta. Era precisament el dia que havia anat al programa "Otras cosas" que TVE emetia des de Miramar a Barcelona. Me n'havia duit dos coloms, el campió d'Espanya i el que m'havia arribat de Portugal. El vespre quan vaig tornar amb, amb les presses no els vaig deixar al seu colomer. Aquesta va ser la meva sort, si no també els m'haguessin robats. M'hagués sabut molt de greu perdre aquest colomet que després de

passar tota la Península i tota la mar, cercava l'empara de dues peces d'uralita, que era la casa millor que tenia. Encara record que el dia que va arribar i el vaig veure dins el colomer, les llàgrimes em varen caure.

B.- Com és l'afició artanenca?

GFS.- Ara va vint-i-sis o set anys que hi ha aquesta societat i sempre hi ha hagut més o manco el mateix. Qualque vegada les coses no s'han fet tot lo bé que s'haguessin pogut fer, però en general hi ha un bon ambient.

B.- Què en penses del "tiro pichón"?

GFS.- Jo no el puc aguantar, igual que els toros. De cap manera puc entendre que es matin animals davant la gent i que es convertesqui el seu sofriment en un espectacle.

B.- Els viatges que has fet darrerament per Sudamèrica han estat motivats entre altres coses pels coloms. Explica'ns un poc de què ha anat tot això.

GFS.- Això va començar quan vaig rebre una carta del president de la feder-

ació equatoriana que em demanava sis colles de coloms. Al cap d'uns cinc mesos em comunicaren que em pagarien el viatge si els hi volia dur personalment. Quan vaig ser allà em varen tractar molt bé i em varen introduir en uns ambients de gent molt important. Vaig conèixer el cunyat del President de l'Estat, Don Carlos Trujillo, el President de les Corts, el Cap de la Polícia de l'Estat i altres polítics que em passegaren per tot arreu.

B.- Com va tenir aquesta gent informació dels teus coloms?

GFS.- Supòs que degueren llegir qualche anunci que jo havia posat a una revista de Madrid.

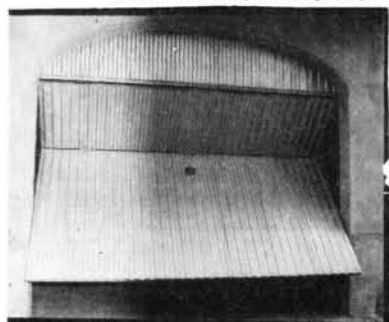
B.- Què t'han donat els coloms?

GFS.- M'han donat moltes satisfaccions i la possibilitat de viatjar per Europa i per Amèrica. He anat a Bèlgica, Holanda, Perú, Equador, Colòmbia.... He conegut molts ambients, moltes persones i cultures. Els coloms m'ho han donat quasi tot fins i tot de poder conèixer la nostra nina.

MONTAJES SERVERA

PUERTAS BASCULANTES, AUTOMATICAS Y CON MANDO A DISTANCIA

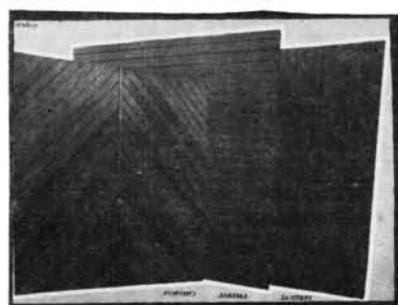
MACHIMBRADO DE NORTE Y TEKA
CHAPA PEGASO
PINTADAS CON
DIFERENTES COLORES
SE LAS MONTAMOS
EN CUATRO HORAS

Kombi

Clasig

C/ Pep Not, 59 tel. 83 61 31 - Artà

SETMANA SANTA

EL DIUMENGE DE RAMS entram amb Jesús a Jerusalem, l'aclamam i afirmam la nostra fe en ell. La seva entrega fins a la mort és font de vida.

LA CELEBRACIO DE LA PENITENCIA en aquests dies és una forta empena en el nostre seguiment de Jesús: per reconèixer que encara tenim molt de camí per fer.

EL DIJOUS SANT Jesús mostra tot el que ha significat la seva vida: posar-se al servei de tothom, donar-se del tot. Rentant els peus als apòstols ens ho ensenya. I deixant-nos l'Eucaristia continua present enmig de nosaltres.

EL DIVENDRES SANT és el dia de la contemplació agraïda, plena de fe, de la Creu del Senyor. Què més podríem fer sinó refermar la fe en la Vida que neix de tant d'amor? Que aquesta vida arribi a tots els homes i renovi el món.

LA PASQUA és el moment més gran de l'any per tots els cristians. No podríem deixar de celebrar-la. La contemplació i l'agraïment es tornen goig immens, alabança a la força de Déu. Aquesta nit -Vetlla- i aquest dia com mai, l'aigua del baptisme i el pa i el vi de l'Eucaristia ens fan homes i dones nous, vius amb la vida del Senyor.

Dia 22 de març, Divendres.

Colònia de Sant Pere, 20:30. **Celebració Comunitària de la Penitència.**

Dia 24 de març, Diumenge del Ram.

Convent, 10:30, **Benedicció de Rams al Claustre del Convent. Processó i Missa.**

Parròquia, 11:45, **Benedicció de Rams a Sant Salvador. Processó i missa a la Parròquia.** Sant Salvador, 17:00, **Actuació del cor Orfeó Artanenc. Pregó de Setmana Santa, a càrrec de Miquel Mestre Genovard. Acte seguit, Missa.**

Colònia de Sant Pere, 10:00, **Benedicció de rams a Ca Ses Monges. Processó i Missa a la Parròquia.**

Dia 26 de març, Dimarts Sant.

Parròquia, 21:30, **Celebració Comunitària de la Penitència.**

Dia 28 de març, Dijous Sant.

MISSA DEL SANT SOPAR DEL SENYOR:

18:00, Convent.

19:30, Parròquia.

20:00, Colònia de Sant Pere.

21:30, Convent. **Auto Sacramental.** Seguidament **Processó** amb el següent itinerari: Penya-Roja, Major, Placeta d'es Marxando, Rafel Blanes, Pou Nou i Figueretes. **Actuació del cor Orfeó Artanenc.** Posteriorment, a la Parròquia, **Vetlla de Pregària.**

21:30, Colònia de Sant Pere, **Processó.**

Dia 29 de març, Divendres Sant.

Celebració litúrgica de la MORT DEL SENYOR:

15:00, Convent.

19:30, Parròquia.

20:00, Colònia de Sant Pere.

21:30, Sant Salvador. **ENDAVALLAMENT DE LA CREU I PROCESSO DEL SANT ENTERRO**, amb el següent itinerari: Costa de Sant Salvador, Figueretes, Pou Nou, Josep Sancho de la Jordana i carrer de Sant Salvador.

Actuació del cor **Orfeó Artanenc.**

Dia 30 de març, Dissabte Sant.

Celebració de LA VIGILIA DE PASQUA:

20:30, Convent.

22:30, Parròquia.

20:30, Colònia de Sant Pere.

Dia 31 de març, Diumenge de Pasqua.

Processó del Crist Ressucitat i missa de Pasqua.

09:00, Parròquia.

10:30, Colònia de Sant Pere.

MISSA:

12:00, Convent.

20:00, Convent.

19:00, Colònia de Sant Pere.

18:00, Sant Salvador.

21:00, Parròquia.

A TOTS, BONA PASQUA!

INSTAL·LACIONS

m. mascaró

Avinguda Costa i Llobera, 34-B
tel. 83 67 10

ARTA (Mallorca)

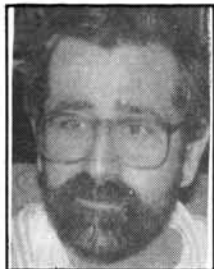
Jardineria, Disseny,
Manteniment i
Venda de Plantes

Joan Llabata Morey

Plaça Conqueridor, 8
Tel. 83 52 44

07570 ARTA
(Mallorca)

Televisió Balear?

Per Vicenç Villatoro.

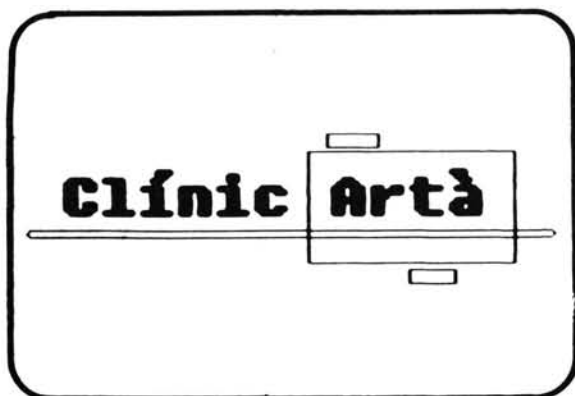
Amb les televisions autonòmiques em sembla que ha passat, en part, el mateix que amb les pròpies autonomies: mentre en algunes comunitats eren una demanda real de la gent, un sentiment arrelat i profund, en d'altres s'hi han apuntat estrictament per no ser menys, en aplicació del principi del cafè per tothom, dissenyat precisament per diluir les que sí que eren filles d'una necessitat política. Amb les televisions ha passat igual: per a algunes diguem-ne comunitats que tenien una llengua i una consciència política pròpia que preservar i que la sentien amenaçada per una televisió estatal uniformitzadora lingüísticament i políticament, tenir una televisió pròpia era una necessitat molt sentida. A Catalunya es va arribar a dir -i era només a mitges un doi- que si ens donaven una televisió, no calia que tinguéssim autonomia: o a l'inrevés, que si ens donaven una autonomia sense televisió de ben poca cosa serviria. Televisions filles d'aquesta necessitat i que es gasten per tant la barbaritat de doblers que val avui en dia fer una televisió moderna i competitiva, n'hi ha unes quantes. Però també n'han sortit algunes de més aviat nou-riques, de "si aquells la tenen nosaltres també la volem tenir", nascudes tan sols del desig -legítim, però menor- de tenir un

botó més per pitjar o de controlar per raons de partit una eina d'ideologització.

Però passa, com deia, que fer televisions autonòmiques competitives és car. I triguen un cert temps a autofinanciar-se, les que ho aconsegueixen. Per tant, penso que cada comunitat hauria de mirar-se amb molt de seny les seves necessitats televisives, per què vol una televisió, què necessita preservar o alimentar -ja em diran què necessitava preservar la comunitat de Madrid, que ja tenia una televisió dita espanyola al seu servei- i en conseqüència fer-se un model televisiu a la mida, que li cobreixi totes les necessitats, però que no signifiqui gastar només per figurar. I és aquí on podríem entrar en el cas Balear. Les Balears, amb llengua pròpia, amb una personalitat prou concreta, són un cas en què es necessita una oferta televisiva pròpia i diferenciada, tant per raons de política lingüística com per un afany legítim de veure reflectida la realitat cultural, social i política pròpia. Però alguns fets concrets, com l'existència d'una comunitat lingüística incontestable amb Catalunya i el País Valencià, l'arrelament que ha aconseguit TV3 -la televisió autonòmica més ambiciosa- i el propi volum pressupostari de la Comunitat Autònoma, farien de la creació d'un nou canal sencer un luxe

exagerat. Tenir un canal balear -que es pogués veure a Catalunya i al País Valencià, com aquí es veuen el tres i el nou- seria un bon vestit, però potser massa ample pel preu que costa.

Per tant, jo crec que el model televisiu balear passa per la creació d'una programació complementària pròpia, a afegir a un acord amb TV3 -interlocutor natural per raons lingüístiques, però també de sensibilitat- que en garanteixi el suport tècnic i la complementarietat de les programacions. En altres paraules, la creació a les Balears d'un Centre de Producció televisiu prou lleuger, que amb mitjans propis o a través d'acords amb productores privades pogués garantir l'emissió de programes informatius, esportius i fins i tot dramàtics propis, que serien emesos a través de la xarxa reforçada de TV3, potser com a programació parcial i desconnectada del Canal 33 i que servís al mateix temps per fornir a TV3 d'imatges i informacions i productes que "balearitzessin" la seva programació general, a la manera com s'ha fet amb la informació meteorològica. Aquest Centre de Producció Balear encara podria tenir una ultra utilitat: aixoplugar i ajudar les diverses televisions locals que inevitablement aniran apareixent també a les Balears. D'això en parlarem un altre dia.

CONSULTORI MEDIC

Dr. Enric Mas
Dr. Miquel Mestre

Carrer Ciutat, 39 Tel. 83 62 37
07570 - Artà

AMPLIA ELS SEUS SERVEIS

A més dels habituals d'assistència (Medicina general, Cirurgia, Electrocardiografia, Dietètica, Reumatologia i Rehabilitació), comptam cada dimarts amb el

servei de GINECOLOGIA
a càrrec del Dr. Arturo Gil Bretones
(hores convingudes)

i cada dimecres amb sessions de
GIMNASTICA CORRECTIVA

PRIVATS i A.S.I.S.A.

VELLESCA DELS AMOROS

(Continuació i final).

per P.G.F.

A les portes de la Guerra Civil, un militar de la defensa antiaèria digué a don Pedro: "Hermano, noltros volem es Claperet per posar-hi canons i el coronell, que és italià, vol es Fiat 1500 PM7830, perquè està perfecte de conservació". Els militars li prengueren el sementer i li requisaren el cotxe.

Així les coses, en Toni Amorós Moragues, el 20 de juliol de 1936 s'incorporava a la Falange per anar al setge del Puig de Sa Font servir. Tot seguit feu un curs d'alferes provisional de dos mesos a Melilla i Ceuta. Es tractava de la promoció número 17 de l'acadèmia militar de Riffier, i obtengué el número 107 d'una fornada de 700 membres.

Després passaria a la quarta brigada de Navarra, al "Tercio de Requetés Nuestra Señora de Begonia" de Bilbao, i més tard a "Nuestra Señora de Covadonga". Un dia obté permís per venir a Mallorca, però el comandant li va dir que havia d'anar a França per retornar la Verge a Astúries. Ni s'hi hagués sentit xiular una oblada. Al Trespolet tenc les feines.

Es veu que en Toni aprofità el temps perquè prest guipava la senyoreta Maria Rita Bisquerra Sáinz, filla del coronell d'aviació don Josep Bisquerra Botines, que era, per tant, neboda de don Francisc, el conegut industrial de Palma i delegat de la casa Phillips a les Balears. Don Francisc proveí l'illa de tota mena d'aparells elèctrics i automobilístics.

Les relacions amorosos d'en Toni amb la seva núvia cristal·litzaren casant-se a Cala Ratjada. El matrimoni

té cinc fills: Pedro, José Luis, Antonio, Ana Maria i Mercedes.

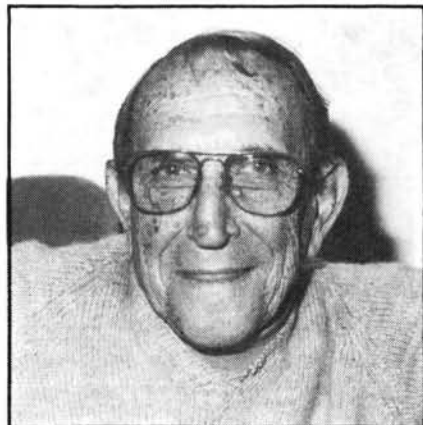
En Toni Regalat visqué a Inca des del 40 a l'any 50. Entrada la dècada dels 50, el 12 de setembre de 1954 agafà barca i bolic i posà peus a Caracas, Venessuela. Era una bona època perquè el bolivar es cotitzava bé i el president venessolà, senyor Pérez Jiménez, no dormia a la palla. A més, els venessolans són gent políticament ben educada i en l'actualitat gaudeixen d'un règim antidictatorial, havent-lo copiat als motlles d'Espanya. L'actual primer governant, senyor Carlos Andrés Peres, és íntim del senyor Felipe González.

No obstant això, actualment, a Venessuela es viu amb estretesa. A pesar de tot, els fills d'en Toni estan molt ben col·locats, havent-se sabut llaurar una posició social envejable. El fill Toni Amorós Bisquerra, és executiu de la Companyia Corpoven, filial de Pederesa (petrolis de Venessuela). El seu germà Pedro, assidu visitant d'Artà, gerencia l'hotel Aguila de l'illa Margarita, establiment que és propietat del seu germà Josep Lluís, i que permet que gaudeixin d'un estatus social envejable.

Un matí del passat febrer, estàvem a la cantonada de Ca'n Colau Xina. De sobte una veu ens resultà familiar. Naturalment, girarem la vista i els ulls es toparen amb la memorable figura d'en Toni que donava llandera tertuliare a en Joan de Sa Canova. Bastaren dues paraules per concretar una cita a la posada de S'Auma.

Arribar i moldre fou tot u. Nosaltres només encetarem el cofre dels records tota vegada que en Toni no

Fe d'errades: A l'anterior article publicat al número 431 d'aquesta revista dèiem: "amb el seu Turcat Mery, un cotxe 1500 de la cas Fiat, PM7830", quan el correcte havia d'ésser: "Un cotxe Turcat Mery PM159". Demanam benevolència per la descomunal becada.

Fitant la present llunyania dels temps viscuts, el magatzem dels records d'en Toni Amorós verdeja les pàtines juvenívols de la immarcescible crostera del Trespolet.

ens deixà dir ni piu, perquè la melangia dels temps daurats era tan aclapadora, que el capdell juvenívol d'en Toni, mecànicament, descabdellà les teranyines de la memòria juvençana viscuda a Artà.

"Idò sí, amic, em felicit d'ésser artanenc, perquè allà a on primer hi havia una bicicleta, ara hi ha quatre cotxes. Jo no tenc altre remei que morir a Venessuela, però tenc la promesa per part dels meus fills, que quan mori seré enterrat al cementiri de Son Curt. Això és definitiu perquè Artà m'estira com una corda invisible.

"Com tots els al·lots de la meua edat, jugava a futbol pel carrer amb una pilota de pedaç i els diumenges teníem el privilegi de pegar puntades de peu a una pilota de serradís. Estant al Liceu, vaig formar part de l'equip. Llavors, mig any als juvenils del Mallorca com a interior esquerre. La qualitat més re-

Joyería VIKY

RELOJERIA ★ PLATERIA

Carrer de Ciutat, 16

Tel. 83 62 63

ARTA - (Mallorca)

marcable del meu joc era que amb les dues cames xutava com un obús. Quan venia de Ciutat, jugava a l'equip del Frente de Juventudes a Sa Pista de Ca'n Massot, i en Pau Escolà, a les saons entrenador, me deia: "Au, Toni. Venga, juga amb noltros, que hem de fotre una panera a es llorencins". A dins Sant Llorenç les enclètarem un siset, però els llorencins ens apedregaren fins al Coll d'Artà. També he jugat a Sa Clota i a Es Cos. Te dic que un s'infla de goig quan recorda temps tan gloriosos com aquells.

"Ara, que si va a dir la veritat, jo vaig nèixer caçador. Tanta branca donava a mon pare, que el pobre, per llevar-se les engronyes de davant, em digué: "Si aproves es curs te promet que et regalaré un bon ca". Fos com fos, aprou i mon pare em regalà dues joies: un pointer anomenat Te i una escopeta Jabalí de la fàbrica anglesa de don Eduardo Shilling.

"Però el joiell més important que jo he tengut fou una cussa mena de Burgos, li vaig posar el nom de La

perquè és curt i bode de dir. A Son Doblons solia treure 12 perdius per dia. En solitari he fet tot el nostre terme. El dia que la vaig provar anàrem a Ses Pastores amb l'amo En Julià Carrió Muntaner, apoderat de Ca's Marquès. Encara no érem a es Fornet de Sa Pega, na La quedà parada. Com una flòbia d'aire pegà a la perdiu i jo, pam, la vaig ferir de punta. Na La, després d'una gran demostració, la me dugué que ni portada per mans d'àngel.

"També vaig tenir una cussa pigarda mallorquina, que en Jeroni Verger la me va vendre per mil pessetes. En Jeroni era una caçador sensacional i havia ensenyat la cussa de manera formidable. Tant en Jeroni com en Sebastià de Sos Sastres sabien llati.

"En Tià era el reverend dimoni per ensenyar cans. En va tenir un d'eivisenc que li deien Avion, i l'havia preparat per caçar pèl i ploma. Quan entrava a un sementer en Tià li deia: "Avion, bum, bum" i ja el tenia cercant perdius. Si el que volia caçar eren cegues, la quantrasenya consistia a dar-li entenent quatre o cinc boc, bocs i llavors l'eivisenc pitjava el manat a les becs llargs. Però n'Avion explotava quan en Tià li giscava dos o tres nyic, nyics. Aquí, no perdia cap punt, els conills eren el pròxim objectiu. Morfològicament, aquell animallet estava mal dotat de pelatge. Era un exemplar cerrut i mesteiat de roig.

"El reclam igualment em subjuguava, ara bé, no hi ha res com la caça a la mala. Amb una paraula, jo he estat una bèstia cinegètica. Vaig organitzar tirades de colomis a Es Cos. Tenc 10 títols consecutius de campió de Balears. Els meus inicis dins l'especialitat van des de s'Aigo Dolça a Son Bonet. El màxims rivals foren en Manolo Sales, etern segon, en Perucho Alomar, en

D. Perico Amorós Amorós
a l'any 1914

Toni Roses, en Toni Socies, etc.

"Te dic, que això és un vertader somni. Pareix mentida que la vida sigui tan fugissera. Jesús Déu meu que és d'enfora aquell ditxós any 40 en què vaig anar al regiment d'Inca. I del beneït 1954, què em dius? mai no l'oblidaré perquè el crit de les Amèriques va ser màgic.

"Tenc tantes coses dins el sac, que més val que ho deixem anar. Abans, però, si m'ho permetes, he quedat de pedra i me trec el capell per en Pere Pujol. L'escultura d'en Pujol, Es Porqueret, és exacte els porquerets que jo veia quan caçava per Lluc. També profés pleitesia a la dona que fou la meva dida: la mare de l'encarregat de Ses Coves, en Miquel Llaneras, Si-neu..."

Per les paraules d'en Toni Amorós, una cosa tenim clara: que tornarà, perquè el seu amantíssim bressol artanenc l'espera amb els braços oberts de pint en ample.

La bellasa de Dona Aina Moragues i de Arcos és incontestable. Any 1944

Comercial
ARTA

EN ARTA:
Carrer de Ciutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

SERVICIO TÉCNICO Y
RECAMBIOS ORIGINALES
TEL. 55 58 11

Massey-Ferguson. Tractores	
CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLLE	Empacadoras • Rotocompactadoras y Sistemas de riego
BAZURCA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AGUDO	Cubos de vacío
MONDIL Y OPEN	Motosierras
CAUBA	Pulverizadores
CASPIEDO	Barras de Corte
AUCAPESA	Remolques
BLANC	Peladoras de Almonds
BLAN	Abonadoras

MASSEY-FERGUSON

condor

BATLLE

Català o mallorquí?

Per Francesc de Borja Moll i Casanovas (1)

I ja que parlem de Mn. Alcover, vull refutar una afirmació que els anticatalanistes han repetit aquests darrers mesos sobre el concepte de Mn. Alcover referent a la unitat de la llengua catalana. Li han atribuït la idea d'una llengua mixta o cosa semblant, que diuen que anomenava "llengua catalana-valenciana-balear". Això és completament fals. Mossèn Alcover va proclamar i defensar, fins a la seva mort, l'exactitud del nom de "llengua catalana" per a tot el conjunt lingüístic format per Catalunya, Andorra, València i les nostres Illes. En els seus darrers anys, per efecte de l'escandalosa baralla amb els polítics i intel·lectuals de Barcelona, es va veure abandonat del públic de Catalunya; i per guanyar-se les simpaties dels valencians i mallorquins anticatalans (que sempre n'hi ha hagut) va decidir canviar el nom de "Diccionari de la Llengua Catalana" en "Diccionari Català-Valencià-Balear". Va ser una de tantes equivocacions que la seva ingenuïtat i agressivitat li van fer cometre; però el nom de "Diccionari Català-Valencià-Balear", aparentment disgregador, va ser aplicat a l'obra més unificadora de la llengua catalana, perquè reuneix en un bloc compacte i sense preferències tot el tresor lèxic d'aquesta llengua, en el qual s'inclouen les paraules antigues i modernes, dialectals i literàries, de totes les regions on és parlada la llengua de Ramon Llull, de Verdader i d'Ausias March.

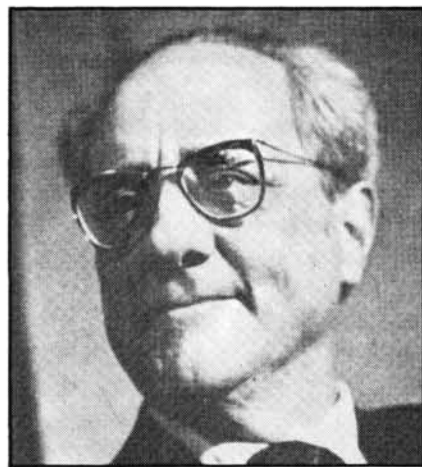
Lo que no es pot fer és alçar la bandera del cantonalisme valencià o balearic per una simple aversió capritxosa i apassionada contra el nom de català.

Vull sortir a camí a una possible objecció. Tant en el País Valencià com a Mallorca, existeix una massa de públic que es resisteix a admetre el nom de "català" perquè creu que hi ha el perill d'imperialisme o d'un predomini de Barcelona o català central sobre el de les Illes. Aquest recel existeix, i la conseqüent antipatia contra els catalans; però la meua convicció, després de més de cinquanta anys de tractar amb intel·lectuals i gramàtics de Catalunya,

és que tal recel és injustificat.

La normalització de la nostra llengua literària s'ha fet, efectivament, des de Barcelona. Això és lògic i normal, pel fet d'esser el català central el dialecte més estès i per ser Barcelona el centre de gravitació de la vida intel·lectual i literària de tot el país on es parla la nostra llengua. Les normes per a formar la llengua literària no surten ni dels pagesos, ni dels menestrals, ni dels metges, ni dels missers ni dels astrònoms: surten dels lingüistes i dels literats, o sia, dels qui tenen una preparació especial i una necessitat professional de disposar d'unes regles per a emprar l'idioma en una forma adequada a les conveniències culturals. I aquesta classe de gent sol habitar a les capitals on hi ha centres universitaris i vida intel·lectual que permet l'organització de càtedres i acadèmies. Observau que la normalització del castellà s'ha fet des de Madrid, i la del francès des de París. Això no vol dir que fora de les grans ciutats no hi hagi gent preparada i competent per a opinar en qüestions de llenguatge; però aquestes persones solen ésser representants o corresponents de les corporacions i centres d'estudi radicats en aquelles capitals.

La reforma normalitzadora dirigida per Pompeu Fabra se va fer amb moderació i respectant moltes variants dialectals no barcelonines. Respectaren, per exemple, la pronúncia diferenciada de la *a* i la *e* àtones (casa/cases) i la de la *b* i la *v* (cavall/cabell, acabar/

d'Estudis Catalans amb propostes de reconèixer com a vàlides formes baleariques com **cantam cantau** al costat de **cantem canteu**, i com **jo som** al costat de **jo sóc**, i han estat acceptades sense cap dificultat.

Si se demostra que hi hagi alguna tendència (que no sigui simplement individual) a centralitzar la llengua estàndard adaptant-la a l'ús de Barcelona, depèn de nosaltres que aquesta tendència prosperi o no. Si a València i a Mallorca i les altres illes hi ha gent preparada i capaç de neutralitzar-la amb raons sòlides, podeu estar segurs que aquestes raons seran escoltades i acceptades. Lo que no es pot fer és alçar la bandera del cantonalisme valencià o balearic per una simple aversió capritxosa i apassionada contra el nom de català.

És innegable que aquesta aversió sistemàtica existeix i es manifesta cada dia en els escrits que surten en els periòdics i que demostren una total ignorància del problema.

Com a mostra de la inconsciència amb què obren els maniàtics del "mallorquí sí" i "català no", citaré el cas d'un bon senyor que va publicar una glosada de més de 100 versos que acabava així:

En Mallorquí popular
he escrit jo aquets versos,
modos de veure diversos
podran donar que pensar
No hi fic res de català
perque no vaig de coverbos.

Per curiositat, vaig rellegir tota la glosada mirant mot per mot quina paraula no seria catalana, i vaig veure que no n'hi havia ni una que no ho fos o que no hagués estat usada per "catalans de Catalunya". De manera que l'autor

travar), que en barceloní no es distingeixen; i en la flexió verbal, tot donant preferència a les formes de subjuntiu en -i (que surti, que surtis, que surtin), ningú no ha recusat les formes en -a -es -en (que surta, que surtes, que surten). S'han admès en el diccionari normatiu moltes paraules que en l'ús col·loquial són pròpies de les nostres Illes (**capell, eguinar, copinya, esclata-sang, greixonera, escarada, espira...**). He intervingut a les sessions de l'Institut

no va necessitar "ficar-hi" res que no fos mallorquí, i el seu llenguatge va coincidir exactament amb el de qualsevol català. L'únic mot que no sol usar-se en el continent era el darrer de la glosada: **coverbos**. Quin èxit! Compondre més de cent versos amb la pretensió de "no ficar-hi" res de català, i sortir-li completament catalans!

Qualcuú es pensa haver trobat la solució per a no dir "català", dient "vernáculo". Però **vernacle** no és cap nom que determini una identificació de llenguatge ni de cap altra cosa. Significa, simplement, casolà, domèstic, nadiu, de la nostra casa o del nostre país. De manera que el vernacle d'un mallorquí és el mallorquí, i el d'un madrileny és el madrileny, i el d'un napolità és el napolità, etc. En una paraula: hi ha tants de "vernáculos" com ciutats, viles i llogarets, i en dir que un orador ha fet un discurs en vernacle no sabem si l'ha fet en la llengua del seu poble natal o en la del lloc on predicava. Per aquesta vaguetat del nom, quan s'implantà la missa en llengua vernacle hi hagué capellans mallorquins que anunciaren que les misses a Mallorca serien "en vernáculo, o sea, en castellano".

Ja me queden pocs anys de poder treballar pel nostre idioma, però som prou optimista per a esperar que seré a temps de veure ben encaminada la seva ensenyança.

Posar-nos en l'actitud dialectalista de limitar-nos a escriure estrictament tal com parlem a Mallorca, té una sèrie d'inconvenients:

1º Que a Menorca i Eivissa no parlen ben igual que a Mallorca, i per tant, queda destruïda de cop la normativa rígida unitària entre les tres illes a base del mallorquí o del parlar de qualsevol altra illa.

2º Que a Mallorca mateix hi ha diferències entre el parlar dels diversos pobles, i tanmateix cada un ha de renunciar a certes formes especials si no es vol multiplicar les divergències en la llengua escrita.

3º Que tenint, com tenim, un segle i mig de literatura acreditada, que honra les tres Illes amb una llengua

FRANCESC DE B. MOLL

LLENGUA O DIALECTE? CATALÀ O MALLORQUÍ?

Lliçó inaugural dels cursos de llengua catalana 1978-79
organitzats per l'OBRA CULTURAL BALEAR

Edició patrocinada pel
CONSELL GENERAL INTERINSULAR
ILLES BALEARS

1978

literària modèlica d'equilibri entre els parlars insulars i els continentals, el fet de tancar-nos dins el llenguatge de les Illes significaria renunciar a grans figures com Marian Aguiló, Miquel Costa i Llobera, Miquel dels Sants Oliver, Joan Alcover, Maria Antònia Salvà, Salvador Galmés, Angel Ruiz Pablo, Miquel Forteza, Guillem Colom, Marian Villangómez, Llorenç Riber i d'altres, entre elles les de les promocions d'escriptors joves que representen la continuïtat i el futur de la nostra cultura literària.

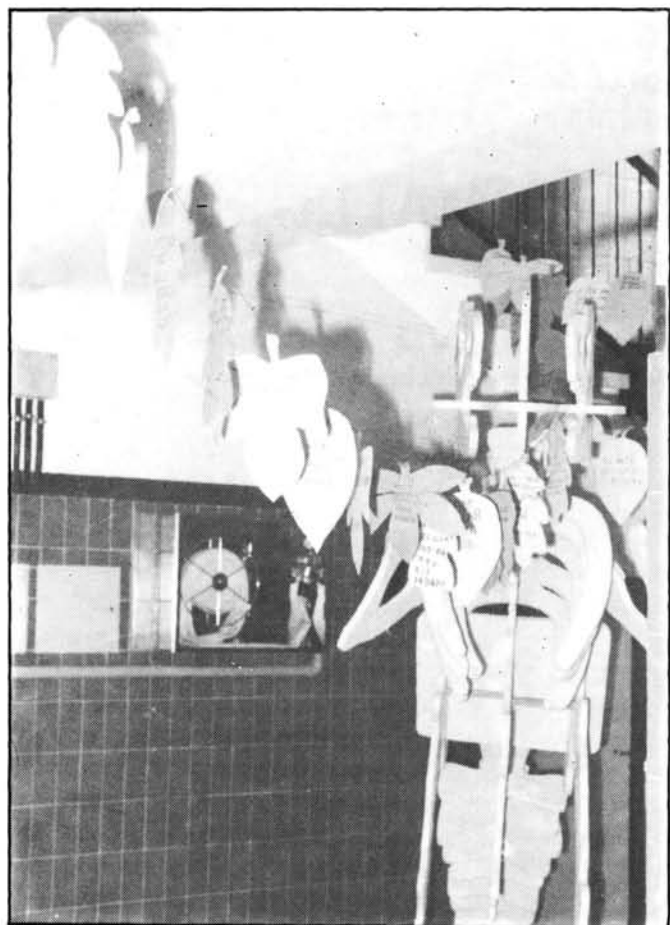
4º Que no som en el començament del camí de la restauració de la nostra llengua, sinó que ja la teníem conseguida quan vingué el col·lapse de la guerra i la postguerra, i ara no manca més que reprendre la caminada amb més força que abans. La literatura de Mallorca, com la de Cata-

lunya, és un fet de civilització reconegut a tot el món, respectat per les acadèmies i universitats, estudiat pels millors filòlegs d'Europa i Amèrica, que ens ajuden i encoratgen a continuar pel mateix camí; i seria una vergonya per Mallorca i per Espanya si deixàvem perdre això que hem aconseguit amb cent quaranta anys de gloriosa Renaixença.

Ja me queden pocs anys de poder treballar pel nostre idioma, però som prou optimista per a esperar que seré a temps de veure ben encaminada la seva ensenyança, confiada avui a les decisions del Consell Interinsular i a la tasca de les institucions docents i de les entitats patrocinadores, com aquesta benemèrita Obra Cultural Balear que avui inaugura el curs amb energies renovades.

(1) Aquest text és un fragment de la lliçó que pronuncià el seu autor en l'acte inaugural dels cursos de llengua catalana 1978-79 organitzats per l'Obra Cultural Balear i que hem reproduït per creure l'adequat per homenatjar l'il·lustre lingüista recentment traspasat i també per pensar que s'avé molt bé amb el tema a què dedicam l'informe d'aquesta edició.

NOSALTRES

No podem concloure la informació que us hem anat oferint als darrers números sobre la Setmana de la Natura sense donar-vos a conèixer gràficament els treballs que han duit a terme els alumnes de les nostres escoles.

Han estat dues setmanes de feina extensa tant a l'interior de les aules com a l'exterior i als voltants de la nostra localitat amb resultats francament positius.

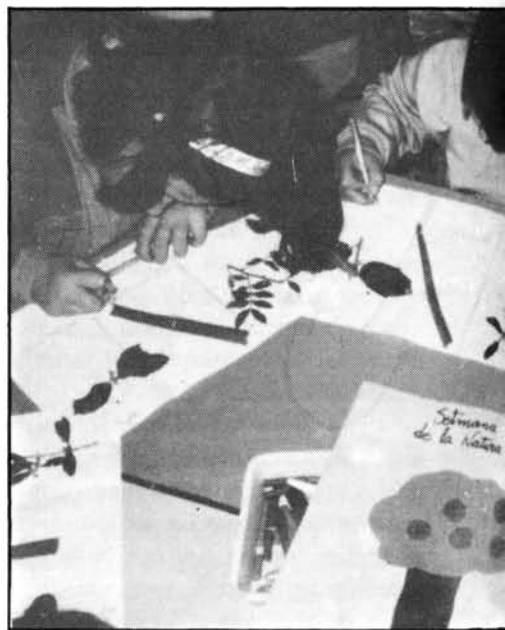
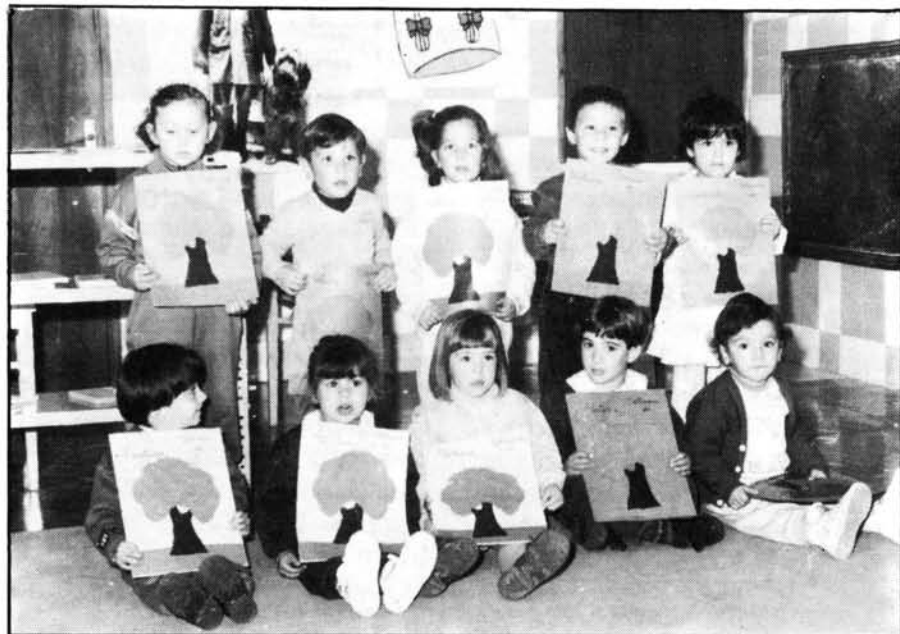
Donat que per falta d'espai esdevé pràcticament impossible presentar-vos un testimoni complet de totes les feines que s'han realitzat, si almanco volem mostrar-vos un petit recull il·lustratiu que té com a protagonistes i autors els nins i nines d'Artà.

Aina Cortès (SMOE), Antònia Tur.

C. SANT BONAVENTURA

C. PUBLIC NA CARAGOL

C. SANT SALVADOR

TAMBE

TRIAM

EL

NOSTRE

FUTUR

De La Colònia

(A. Genovart).

Activitats al Centre Cultural

El passat dia 2 de març tengué lloc l'Assemblea General Ordinària del Centre Cultural. Entre altres coses es va donar compte de l'estat de l'economia. Les despeses d'aquesta entitat han estat més bé poques (175.600 pts.) si es mira el gran nombre d'actes que realitza al llarg de l'any. En canvi les entrades han estat prou quantioses ja que es reben 250.000 pessetes en concepte d'ajuda per part de l'Ajuntament, a més de les quotes dels socis. S'hi ha d'afegir també l'aportació feta per la Comunitat Autònoma, 150.000 pts. en concepte d'obres. Total que amb el remanent dels anys anteriors, el Centre Cultural té ara un superàvit de 1.017.911 pts. amb les quals es realitzaran unes obres per a millora del local. Aquesta millora consistirà a canviar l'uralita que ara cobreix la sala d'exposicions per un terrat que doni l'aigua a l'altre vessant per tal de no perjudicar el Bar Centre.

Per altra banda el mateix Centre organitzà el passat dia 10 un concurs de tir pneumàtic que es dugué a terme als locals del mateix club. També està previst que el dia de Pasqua a les 20:30 hores tenguí lloc un concert a càrrec de la Coral de Villafranca.

Nova junta en el Club Nàutic

No havent-se presentat dins el plaç establert cap candidatura per aspirar a la Junta Directiva del Club Nàutic, Antoni Mus, tal com havia dit, acceptà altra vegada assumir la presidència. Mus ha format una nova Junta Directiva amb membres de distintes tendències, la qual cosa ha fet que quedàs una Junta pluralista que possiblement satisfaci uns i altres. Segons pareix, un dels encerts d'Antoni Mus ha estat el fet d'incloure a la nova Junta alguns colo-

niers, cosa que no passava amb l'anterior equip de govern. La nova Junta es va reunir per primera vegada el passat dia 2 de març. Un dels seus principals objectius és seguir enviant amb el projecte d'ampliació de l'actual port, cosa que sembla podria dur-se al Parlament Balear abans de les pròximes eleccions del mes de maig.

La nova Junta Directiva ha quedat configurada de la següent manera:

President: Antoni Mus.

Vice-president: Andreu Galmés.

Secretari: Catalina Thomàs Bonnin.

Tresorer: Iñiqui Sandoval.

Delegat de vela: Antoni Cursach.

"Comodoro": Llorenç Planisi.

Vocals: Manolo Vic i Antoni Llaneras.

Més arena a la platja

Fa dues setmanes un vaixell d'una empresa de la Corunya transportà tones d'arena a la nostra platja per tal de mantenir-la en bon estat. Aquest vaixell xucla l'arena del fons de la mar a l'indret del Cap Ferrutx. Aquesta operació s'ha duit a terme amb el consentiment i sota la vigilància de la Conselleria d'Obres Públiques i Urbanisme mitjançant la Demarcació de Costes de les Balears. Aquesta és la segona vegada que un vaixell d'aquestes característiques ajuda a conservar la platja mitjançant el transport de tones d'arena.

Algunes persones que semblen enteses i que mereixen un respecte, asseguraven que és una llàstima que no s'aixequi un petit paretll a la part de darrera del muret on hi ha el màstil de la Creu Roja. Pujant una mica més aquest mur, deien, s'evitaria que els temporals d'hivern traslladassin una bona part d'arena a la zona dels Vivers com passa actualment.

Un lamentable error

Demanam disculpes a tots els nostres lectors, però d'una manera especial als coloniers perquè la crònica de la Colònia que publicàrem en el passat número era antiga. Els moderns mitjans de què disposam a Bellpuig ens faciliten molt la feina i ens permeten fer-la ben feta, però les equivocacions poden ser descomunals i la crònica publicada al número 431 va ser un d'aquests casos desgraciats. Perdonau un pic més.

de la parròquia

NOTICIES BREUS

DIA DEL SEMINARI. Diumenge passat es va fer el dia del Seminari. Actualment a Mallorca els joves que es preparen per ser preveres són 36.

CAMPANYA D'AUTOFINANÇAMENT. Fins el dia d'avui són 87 les persones que han respost a la campanya d'autofinançament parroquial. 74 amb una aportació mensual i la resta amb un donatiu. Moltes gràcies.

NETEJA ESGLÉSIA PARROQUIAL. Cada dimarts horabaixa, durant la Quaresma, un grup nombrós de persones ha treballat voluntàriament en la neteja de la Parròquia. Una col·laboració que la Parròquia agraïeix de tot cor.

DEBAT. El Diumenge dels rams, dia 24, hi haurà el debat: EL REGNE DE DÉU: FANTASIA O REALITAT. Serà a l'Auditorium de Palma a les 6 del capvespre.

PAU PUIGSERVER, TOR. El dia de Sant Josep al Convent es va presentar una pintura que recorda el P. Pau Puigserver. La pintura fou col·locada després en la casa de les Josefines, al costat del quadre del P. Pere J. Cerdà, fundador d'aquesta obra social. El Pare Pau Puigserver, natural de Lluçmajor, fou impulsor de la construcció de la casa ara fa 65 anys.

DAVANT LA SETMANA SANTA

Alguns pensaran: què bé, uns dies de festa! Altres faran preparatius per unes processons ben solemnes i perquè la representació del Davallament resulti llufida. Les madones de casa pensaran sobre tot en les panades. No hi mancarà qui viurà intensament les celebracions litúrgiques, aquests dies tan belles i tan plenes de significat.

Davant una Setmana Santa que ja tenim a les portes els meus sentiments són de profunda admiració i agraïment: un poble que sap fer unes celebracions litúrgiques i populars de la Setmana Santa és un poble sortat. Ja sé que sovint els aspectes folklòrics passen part damunt el bassó religiós del que aquesta setmana revivim. Sé també que les celebracions litúrgiques estan qualche vegada enfora del batec i de la vida dels homes d'avui. Tot això és veritat. Però, la intensitat, el sentiment, la profunditat del que vivim aquests dies és qualche cosa que a tots ens ajuda, ens fa més humans, ens renova, ens fa reviure la fe, ens ajuda a recomençar les tasques amb ànim renovat.

Per què aquests dies de la Setmana Santa són plens de conseqüències positives per aquells que hi volen prendre de part de veritat? La resposta per mi és clara: és Jesús. El gruix de la seva humanitat, la força amb que afronta la seva hora. La manera tan ferma, tan sencera, tan lliure amb que s'enfronta a les conseqüències del seu camí. Aquest Jesús que ha viscut tan senzillament, tan plenament. Que s'ha comunicat tan intensament amb les persones. Que ha obeït sempre el seu cor. Que ha estat sempre en comunió amb Déu. Que ha estimat. Aquest és el secret de la Setmana Santa.

La Setmana Santa l'hem de viure amb els ulls fixos en Jesús i el seu camí de fidelitat a Déu, a si mateix, a nosaltres.

La Setmana Santa l'hem de viure, amb els ulls posats en la Resurrecció. Per deixar-nos amarar de l'esclat de confiança en Déu i de tendresa en la relació amb els altres que els qui han ressuscitat amb Jesús prodiguen a mans plenes.

Francesc Munar Servera

FENT CAMI CAP A XAUXA

Aquest grup al qual entrevistam avui és el que fa la Catequesi a la Segona Etapa d'EGB. Està format per 11 joves de la Comunitat artanenca, als qui hem fet una sèrie de preguntes per així donar a conèixer millor la seva tasca.

E. per què no ens explicau un poc el que feis?

R. Ens reunim cada quinze dies al Centre parroquial amb els al.lots de Segona Etapa d'EGB. El dissabte que no ens vèim amb els nins, preparam la propera sessió de Catequesi.

A principi de curs dividim els nins en tres grans grups, corresponents a sisè, setè i vuitè d'EGB. Si aquests grups són molt nombrosos es subdivideixen en grups més petits, dels quals se n'encarrega un monitor o animador.

Després a la sessió es tria el tema i s'exposa als grups mitjançant una dinàmica de diapositives, jocs, experiències, posada en comú, etc; procurant que sigui divertit i agradable als al.lots. Després en grups petits es comenta i es discuteix com ha anat l'experiència, el fruit que se n'ha tret i si ha estat positiva per ells. En definitiva, sense fer una classe de Religió el que prtenem és que els nins descobreixin el Camí cap a Xauxa.

E. Quins temes tractau?

R. L'objectiu principal d'aquest any és formar el grup, cohesionar-lo perquè vegin la necessitat i l'avantatge d'actuar en grup i no individualment.

Els temes sobre els que parlam tenen una relació directa amb el grup: amistat, companyerisme, responsabilitat, confiança, llibertat, etc.

E. Quin interès mou el nin a venir a Catequesi?

R. Els atreu les activitats que feim, ja que ens ho passam bé i ens divertim, fèim excursions, acampades i experiències que són noves per a ells; Així es va reforçant el grup i els llaços de companyerisme.

E. Hi ha alguna relació entre la Catequesi de segona etapa i la Comuna?

R. La primera relació que hi ha és que els monitors de Catequesi han fet el procés de Comuna, fins a tercer. però no

necessàriament per a fer aquest procés s'ha d'haver fet la Catequesi ni viceversa. Hem de destacar que es nota els qui fan Catequesi quan fan primer de Comuna, perquè tenen una millor preparació, ja que a vuitè (dins la Catequesi de Segona Etapa), tracten el procés de Comuna.

E. Els temes que es tracten són amistat, companyerisme, etc., però no heu parlat del Jesús. Com el feis present?

R. Tractam els temes des del punt de vista cristià i enfocats cap a l'estil de vida que va tenir Jesús. No feim una classe de Religió, sinó que intentam que el nin senti i experimenti la SEVA presència.

E. Què és el que vos impulsa a fer Catequesi?

R. Una vegada haver fet el procés de Comuna, fins a Tercer, es trien unes tasques a realitzar dins la Comunitat i nosaltres hem triat fer Catequesi a Segona etapa. Ho fèim perquè trobam una gratificació personal fent aquesta tasca i ens ho passam bé estant en contacte amb els nins.

E. Com és la relació entre l'animador i el nin?

R. Intentam que ens vegin com amics, companys seus, intentant acostar-nos el més possible a ells.

E. Com responen els nins?

R. En principi els costa amollar-se i després, a mesura que passa el temps, agafen més confiança i s'expressen molt més lliurement. Entenen l'objectiu que pretenem (l'amistat, el companyerisme, la unió, fer comunitat, etc.) però tenen una gran dificultat per dur-ho a terme ja que la societat en què vivim no ho facilita això. Per exemple, els insistim que siguin ells mateixos, que la seva escala de valors la donin ells i no la societat de consum (marques, roba, etc.) que tots es sentin iguals dins el grup, que es respectin mútuament.

E. Quan acaba la Catequesi?

R. El curs acaba dia 1 de maig amb l'acampada, la preparació de tots els jocs a l'ermita i la celebració de l'Eucaristia.

Agraïm al grup la seva col.laboració per la seva disposició que han tingut i voldríem des d'aquí animar-los a seguir endavant.

Futbol base

L'equip infantil del C. D. Avance guanya categoria

Acabat el campionat de lliga en la categoria d'infantils, el C.D. Avance ha aconseguit un meritori segon lloc a la classificació. Sens dubte, és una de les millors campanyes d'aquests darrers anys. El C.D. España, de Lluçmajor, ha estat el campió del grup per mèrits propis però els artanencs, d'ençà que començà el campionat, no han baixat del tercer lloc i, en aquesta segona volta s'han consolidat en la segona plaça. Començà a entrenar-los en Joan Esteva, però, a principis d'enguany, i sense cap motiu aparent, fou cessat per la directiva del club i el substituï el Guillem Danús, preparador del 1er. equip del C.D. Artà. Aquest canvi de tècnic no fou motiu suficient per trasbalsar el bon joc que l'equip oferia. Amb una plantilla inicial de vint-i-un jugador, i un equip les línies del qual han demostrat, partit rera partit, una gran compenetració entre les seves línies (es tracta de jugadors que jugaven plegats ja d'alevins) els infantils del C.D. Avance han oferit, un

dissabte sí i l'altre també, molt bon futbol dins i fora de Ses Pesqueres. Partint de la porteria, ben coberta per R. Garau, passant per la sòlida defensa dirigida per un prometedor Dalmau i una lluitadora línia mitja (Jandro, Canet,...) i acabant per una davantera tècnica i ràpida (Grillo, Ferrera,...) **Bellpuig** vol felicitar a tots els jugadors, tècnics i, per què no, els pares, el suport constant dels quals ha contribuït, sense dubte, a rematar una campanya brillant que tancaran amb la disputa de la Copa del President. Que hi hagi sort.

A la fotografia, cedida per Centre 2000-U, podem veure, d'esquerra a dreta, drets: el prsident A. Vaquer; l'entrenador, G. Danús; els jugadors, Garau, Grillo, Canet, Ferragut, Nicolau, García, S. Dalmau, Amer, Tous, Riera; el delegat, L. Grillo; acotats: Ferrer, Troya, Ferrera, Pascual, Piñeiro, Vaquer, Galan, T. Dalmau, Alba.

M.S.G.

Lliga de 1ª Regional

Port Pollença, 1 - C. D. Artà, 0

Partit jugat de poder a poder i en què l'Artà no va merèixer perdre ja que l'equip local va marcar faltant cinc minuts per acabar.

L'equip artanenc disposa de moltes i clares ocasions de gol. La primera jugada del partit la creà el juvenil Pere Domenge, que fou titular durant tot el partit i que tengué una actuació del tot excel·lent. Cal destacar també el debut d'un altre juvenil, Bartomeu Cursach, que just jugà els darrers vint minuts, insuficients per jutjar el seu joc, però demostrà carisma, constància i prou coneixement del joc.

En Rafel Piris es lesionà i sembla que estarà apartat una o dues setmanes dels terrenys de joc. Així i tot l'equip artanenc segueix la línia de bon joc fora de casa.

C. D. Artà, 3 - Rotlet (Molinar), 3

Si el partit de Pollença fou excel·lent per part de l'Artà, el de diumenge passat a Ses Pesqueres fou tot el contrari. Un partit sense història.

Joc dur i desastrós per part de l'equip local. L'àrbitre fou també molt rigorós i mostrà prou targetes grogues i expulsà dos jugadors visitants i un local.

Els del Rotlet s'avançaren en transformar un penal, però abans d'acabar la primera part en Grillo empatà el partit. Iniciada la segona part, en Guillem posà el dos a u favorable a l'Artà. A partir d'aquí semblava venir una golejada, però no fou així. L'equip artanenc no fou capaç d'aprofitar la inferioritat numèrica dels visitants, que no baixaren guàrdia i poc després empataren el partit. Aquí l'equip local es posà nerviós i baixà el rendiment de joc.

Més nerviós es posà quan els visitants es situaren, altra volta, per davant amb el 2-3 i s'intensificà el mal joc del l'Artà. Això no obstant, aconseguiren empatar el partit mitjançant Antoni Nadal, que retornava després d'una lesió que el mantengué apartat del terreny de joc un parell de diumenges.

L'Artà juga bé a fora, però dins el seu terreny no acaba de tenir contenta la seva afició. Ara es troba a la desena posició amb 25 punts, a 14 del primer, que és el Campos amb 39 punts, i a 10 del cuer, Cas Concos amb 5. Demà dia 24 es desplaça al camp del Verge de Lluc, tercer classificat i podem dir que serà un partit una mica difícil, però no se sap mai.

J. E. R.

BASQUET.

Sènior masculí

10.03.91. ESCOLAR 69 - 46 SANIMETAL-ARTA

17.03.91. SANIMETAL-ARTA 35 - 45 PALERM PORRERES.

Acabat el calendari regular del campionat el Sanimetal-Artà ha vist frustrats els objectius que, tot just iniciada la lliga, s'havien proposat. Si en les dues temporades anteriors s'havia lluitat per l'ascens després de quedar entre els quatre primers classificats, enguany només es podrà optar a una plaça enfrontant-se amb la resta d'equips situats en el grup intermig. La setena posició en la taula classificatòria no dóna per a més i evidencia la irregularitat d'un equip que, sens dubte, podia oferir molt més, malgrat el rendiment de l'equip s'hagi vist afectat per les lesions d'alguns dels seus jugadors i per altres contratemps.

Sènior femení

24.02.91. EL DORADO 66 - 41 SANT JOSEP

03.03.91. GESA ALCUDIA 56 - 58 EL DORADO

14.03.91. EL DORADO 50 - 47 GESA ALCUDIA (partit ajornat).

17.03.91. EL DORADO 47 - 28 CIDE.

Brillant és el qualificatiu més adequat a l'hora de qualificar la campanya que l'equip sènior femení EL DORADO està duent a terme. Els resultats parlen per si mateixos. La moral de l'equip és molt alta i l'entrega i el coratge que hi posen, juntament amb un gran joc a la pista, les converteixen en serioses aspirants al primer lloc de la classificació. Ara més que mai, cal seguir en aquesta línia.

M. S. G.

Esport Escolar

Enguany, a diferència d'altres anys, s'ha unificat l'esport escolar a nivell de poble. Aquesta idea va sorgir per possibilitar una relació més directa entre tots els nins de les tres escoles; a més permet que es puguin practicar més varietats d'esports, que hi hagi més participació i així millorar la competitivitat dels nostres esportistes.

Tota aquesta feina és coordinada per un professor o pare de cada escola, a partir de reunions periòdiques on es distribueixen les activitats a realitzar. Cada centre hi participa segons l'adequació de la seva infraestructura esportiva; així el minibàsquet es practica a Sant Bonaventura, el futbol i els escacs a Na Caragol i el tennis taula a Sant Salvador, mentre que els bàsquet femení-masculí i futbol infantil es practica al poliesportiu.

Les competicions s'organitzen de dues formes: amb el sistema de lligueta o a nivell de concentracions, principalment els dissabtes. Aquesta competició es fa nivell de la Comarca de Manacor i una vegada superada es passa

Equips masculí i femení de tennis-taula

a una altra insular a Palma, i si hi ha èxit, a una final interinsular o peninsular.

A finals d'abril finalitzaran les competicions a nivell comarcal i es farà una selecció dels millors esportistes per formar un equip que representarà tota la Comarca de Manacor.

Hem d'agrair la feina realitzada pel grup d'entrenadors que, de manera voluntària i gratuïta, fan que l'esport escolar es pugui dur a terme.

M.G.F.

II Challenge Comarca de Llevant

per J.M.S.

El dimecres dia 20 es va presentar a Manacor la carrera ciclista per a corredors socials II Challenge Comarca de Llevant que organitzen els clubs d'Artà, Felanitx, Manacor, Sant Llorenç i Son Servera. En aquesta edició es disputaran un pròleg i cinc etapes amb un total de poc més de 360 quilòmetres.

El pròleg es disputarà dia 27 d'abril en un circuit urbà al polígon industrial de Manacor i seguiran cinc etapes: Artà (4 de maig), Sant Llorenç (11/5), Felanitx (18/5), Son Servera (25/5) i Manacor (1 de juny). Llevat del pròleg (3,2 km. A les 15:30 hores), són totes de 70 km, exceptuat la d'Artà que és de 60. L'hora d'inici de les etapes és a les 16:00 hores. Aquesta d'Artà, que és la primera, és també la més dura i ja es diu que el guanyador podria ser el qui finalment aconseguís el títol final.

Recordem que la primera edició, de l'any passat, va ser guanyada per un ciclista artanenc, Miquel Tous. Enguany l'equip d'Artà hi participarà amb 15 corredors.

A la propera edició esperam poder oferir més detalls.

Futbol base

Lliga de juvenils.

Margaritense, 3 - C. D. Artà, 2

Lliga de cadets.

Avance, 3 - Barracar, 2

Montuïri, 2 - Avance, 0

Lliga d'infantils.

Porreres, 0 - Avance, 1

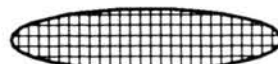
Avance, 4 - Margaritense, 0

Torneig de Benjamins

(Consell Insular de Mallorca)

Avance, 6 - Son Servera, 0

Porto Cristo, 1 - Avance, 0

JA HO DIGUÉ AQUELLA PADRINA quan per boca de don Pepe Asdoro va sabre que la Guerra Civil havia fet els quissos. "La Mare de Déu de Sant Salvador hi ha pres part, Bon Jesuset. Era hora que s'acabàs es "moiment d'es moiment", ara ja puc "comanar" es ciri a la Santíssima "trenitat", tal i com jo li vaig prometre que li encendria es ble quan es "nostros" haguessin posat es "rojos" en so cap dins "s'aufàbia". N'estic segura que encara, si Déu ho vol, molta vida m'espera per poder veure fer estelles amb un mànc sense picassó". "Per exemple, padrina, a quines coses feis referència?". "I jo què sé a quin àngel colgat he d'anar perquè m'ho digui?. Tu posa esment i fes com en Monseriu de S'Hort de Carrossa, que sempre procurava que el trobassin a sa redossa. Saps que hi anava de viu en Monseriu, mai el trobaren calçons baixos maldament dugués es faldars de sa camia penjant de sa colgadura fins a sa rima d'es popissos de sa carnadura". "Però, què deia en Monseriu?". "Jo lo que deia no ho sé, ara lo que feia ja són altres faves cuitores. Pensa tu que jo una vegada aquestes dues orelles negres sentiren quan en Monseriu m'enflocà aquesta buranyada de burany: "Perquè vegis, mira quin dia t'ho dic. Això està corcat i farcit de barbeta. Ningú no té respecte a ningú, tothom vol rentar llana negra amb sabó de morques. Posa't dins es teu capet que arribarà un temps en què ses olles couran trabucades amb ses anes damunt sa calivera. He sentit notat que per ací dalt n'hi ha que alliten plegats i tots dos són mascles. Tu me diguis que si semblant revetla arriba i fa de bo entre noltros, podem aplegar es boverons perquè es peix no va de puu i lo que vol és un trempó d'estrelles amb quatre llesques de pa de sa lluna. Ja ho voràs, si tens temps per vore-ho, que ses llebres pondran ous de voltor i ses gallines diran missa. Col·legeix que per Artà abans graten i llavors les ve sa pipa. Per lo tant diuen què mana. Tu, per un si fa el cas, posa't a sa tanassa i agafa un tupisser per quan vengui es vent de cara. Pensa que sa nit només és sa claror que fa sesta. No te fiïs de res

i procura jeure amb so cap girat a ponent, perquè així ses primeres vergades d'en Llorenç, les rebràs de front. Sàpigues que quan sa fosca se queixà a Déu que es sol l'estorbava, Nostramo manà al sol que no sortís. Llavors sa negror se n'adonà que si ella existia era perquè sense claror no hi ha tenebres, perquè sa foscúria no té gambals per crear sa llum". "Monseriu, li vaig dir jo, i vos sou un homo sabut?". "Lo que jo som és un fotut. Etdic que es temps d'un batec, tot farà caramull i pots ben creure que ets gegants seran nans i ses truges porcells de llet. Inclús t'anunciaré que es casons duen camí de fer aigo".

EL SIBIL·LITIC SERMO ESMEN-TAT, ja té carta de naturalesa. Avui, els nous clients del jou matrimonial, assessorats per una catefa d'amics del barranc de Son Doiut, mos ne fan cada una que no té ansa ni gafet per on poder-la engafetar. Es desfressen de qualsevol atxòria que a mà les ve. Pareixen annerots firaires dins un niu de gatbaires. Si l'honorable don Gabriel Cañelles se'n tem tendrà matèria prima i gruixada per representar-nos a la berulada de "l'expo gresco-fresco" del 92, i si la nostra comunitat autonòmica microfònica de l'afonia de Son Erbós del carcabòs de Son Embós, no guanyava el premi primer dels apremis, almanco les homenades doiudes dels dois xorois, servirien per tapar i eixumorar les reglamentàries goteres, a les quals els arquitectes espanyols comissionats pel govern espanyol estan obligats a la formal comprometença que, mentres faci sol, a la taulada hi niarà el rossinyol però, que en ploure, el brou anirà a lloure, tota vegada que si plou brou poc, plou poc, però plou brou, no sia cosa que quan el felanitxer Tofol Colom Colomer de Son Coloms i no pas de la Sala, quan hagi d'estrenar l'obertura en fasol major opus 92, de

l'exposició andalusa de Son Puça, es reblenesqui la closca i amb la capseta cervellera suanyada, les facultats orals de les cordes vocals colomeres li trabucassin l'homilia de Na Peragília d'es Molinet alça sa cama i colgua't si vols estar calentet, i aleshores canviàs els trumfos oratoris, justet, justet el justirrinoi del cocarroï gustirrinoi del seregall de Ca'n Noi i digués de fat i norat, com aquell entabanat abat monsenyor aturat del panalís de Son Estantís, que en un moment donat confongué "verbo oralis" amb "verbol frontalis" encenent la seva feligresia amb el caliu apagat de la pardalaria dient-li: "En aquell temps Déu digué a la mula, que tal mula?". "Que tal senyor Déu meu? li va dir la mula". "Que tal? Que el bou bramula". "Idò dau-li un manat de cugula a la mula". Acabada la sermonada de l'abat de Son Estantís, una beata besallànties li feu notar la quantrasesgada, i l'abat, més fresc que un mal pagador tengué vernís per reprendre-la fent-li sabent: "Senyora Petris, passa que un servidor té un cap que dins cap cap cap lo que cap a dins es meu cap". "A reperpunyemes, si que té es cap gros vostè".

**SUBSCRIVIU-VOS
A
BELLPUIG**

**ENDEVINETA
de Pere Xim**

Solució a la darrera publicada:

Santa Bibiana.

La gent està desmandada
això és ben la veritat,
si no vaig equivocat
no valdrà la taulada
perquè vé la singlada
que Déu mos ha destinat.

(Solució al proper número)

TORNAREM EL DIA 13/4